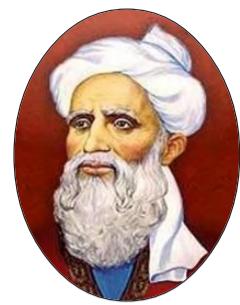

АНВОР ДОНИШ

E-mail: anvor.donish@kgu.tj **Нашияи Донишгоҳи давлатии Кӯпоб ба номи Абӯаబдуллоҳи Рӯдакӣ***
www.kgu.tj №12 (324) 31-уми декабри соли 2021, ҷумъа (оғози нашр: соли 1994)

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН, ПЕШВОИ МИЛЛАТ МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН "ДАР БОРАИ САМТҲОИ АСОСИИ СИЁСАТИ ДОХИЛӢ ВА ХОРИЧИИ ҶУМҲУРӢ"

21.12.2021, шаҳри Душанбе
Муҳтарам аъзои Маҷлиси миллӣ ва
вакилони Маҷлиси намояндагон!

Ҳамваташони азиз!

Баъди чанд рӯзи дигар соли 2021,
ки барои мардуми шарифи Тоҷикистон
яке аз солҳои воқеан таъриҳӣ ва
фаромӯшнашаванда - сисолагии
истиқолияту озодии Ватани маҳбуба-

мон мебошад, сипарӣ мешавад ва
кишвари азизи мо ба марҳалаи нави
рушду тараққиёти худ ворид мегардад.

Бо ифтихору қаноатмандӣ иброз
медорам, ки даврони соҳибистиқлолӣ
барои мардуми сарбаланди мо давраи
саъю қӯшишҳои ватандӯстона ва
захмату талошҳои созанд ба хоти-

ри ҳифзи истиқолияту озодии Тоҷикистон,
пешрафти давлат ва ободии
Ватан ба ҳисоб меравад.

Мову шумо хуб дар ёд дорем, ки даҳ
соли аввали истиқолият барои мард
думи Тоҷикистон марҳалаи озмоши
бисёр саҳту сангни таъриҳӣ буд.

Аз ин лиҳоз, хотирнишон месозам,

Идомааш дар саҳ. 2-3-4-5-6-7

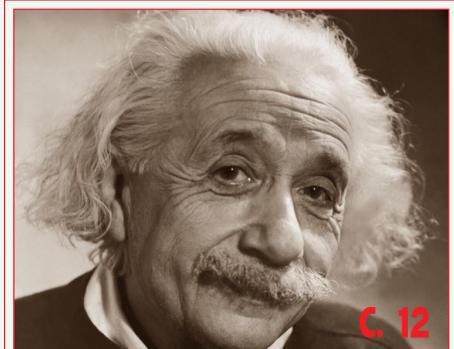
ПАЁМИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ- ШАҲҚИТОБИ МЕҲР, САДОҚАТ

ҲАЗЛҲОИ СОЛИНАВӢ

14 ДАЛЕЛИ ҶОЛИБ ДАР БОРАИ ЭЙНШТЕЙН

ПАЁМ - НАВИДЕ БАРОИ ЗИНДАГИИ ШОИСАТИ МАРДУМ

БЕҲТАРИНҲОИ СОЛИ 2021

С. 8

ТАБРИКОТИ РЕКТОРИ ДОНИШГОҲ

С. 9

С. 14

ПАЁМ - НАВИДЕ БАРОИ ЗИНДАГИИ ШОИСАТИ МАРДУМ

С. 14

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН, ПЕШВОИ МИЛЛАТ МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН "ДАР БОРАИ САМТҲОИ АСОСИИ СИЁСАТИ ДОХИЛӢ ВА ХОРИЧИИ ҶУМҲУРИӢ"

ки ин рӯзҳои орому осуда ба мардуми мо ба осонӣ мусассар нашудаанд.

Барои расидан ба бузургтарин дастоварди замони истиқлолият - сулҳу оромӣ, суботи сиёсӣ ва ваҳдати миллӣ, ноил шудан ба зиндагии босаодати имрӯза ва бунёди Тоҷикистони навин, ки ҳоло аҳли башар онро мешиносад ва эътироф мекунад, мардуми шарафманди тоҷик содиқона заҳмат кашиданд, мушкилоту маҳрумиятҳои ниҳоят вазнинро аз саргузорониданд, фидокориву ҷоннишро нишон доданд ва қаҳрамониҳо кардан.

Дар оғози солҳои навадуми асри гузашта - замоне, ки давлати соҳибистиқлоли мавзӯи аввалин қадамҳои худро мегузошт, Тоҷикистон бо фитнаву дасисаи нерӯҳои ифроғарои дохилий ва ҳоҷагони хориҷии онҳо ба гирдobi мухолифати шадиди сиёсӣ ва баъдан ба оташи ҷангӣ таҳмилӣ шаҳрвандӣ кашида шуд, ки он боиси қурбониҳо зиёди ҷонӣ ва хисороти бузурги моддиву маънавӣ гардид.

Дар он айём, дар фурсати бисёр кӯтоҳ аркони давлатдорӣ ва соҳтору мақомоти давлатӣ фалаҷ гардида, дар кишвар беконунӣ ва беҳокимиятӣ ҳукмфармо шуд.

Дар ҷунин шароити ниҳоят мураккабу душвори ҷамъиятии сиёсӣ, яъне дар вазъияте, ки дар пойтаҳти кишвар ташкил ва баргузор намудани ягон ҷорабинии сиёсӣ ғайриимкон буд, Иҷлосиия тақдирсози 16-уми Шӯрои Олии Тоҷикистон дар шаҳри бostonии Xуҷанд баргузор гардида, ки дар ҷараёни он нахустин қарорҳо ҷиҳати қатъи ҷангӣ ҳуҷрезӣ, таъмин намудани суботу оромӣ, сарчамъ соҳтани миллати тоҷик ва барқарорсозии соҳти конститутсионӣ қабул карда шуданд.

Бояд гуфт, ки соҳти ояндаи давлатдории тоҷикон аввалин маротиба дар ҳамин иҷлосиия таъриҳӣ пешниҳод гардида, яъне ман ҳанӯз дар рӯзҳои аввали иҷлосиия иброз дошта будам, ки ҷонидори давлати демократӣ, ҳуқуқбунёд ва дунъявӣ ҳастам.

Яке аз мухимтарин рамзҳои давлати соҳибистиқлоли мо - Парчами миллӣ низ дар ҷараёни ҳамин иҷлосиия тақдирсоз қабул карда шуд.

Бо дастгирии пуштибонии мардуми кишвар ва тадбирҳои андешидан Ҳукумати навинтиҳобшуади мамлакат мавонистем, ки дар як муддати кӯтоҳ ба иҷрои ҳадафҳои фаврӣ дар наздомон қарордошта ноил гардем.

Умуман, бояд гуфт, ки расидан ба сулҳу оромӣ, суботи сиёсӣ ва ваҳдати миллӣ ва бо ҳамин роҳ аз ҳатари нобудӣ начот додани давлати тоҷикон ва аз парокандагӣ эмис нигоҳ доштани миллати тоҷик дастоварди

бузургтарини таърихии мо дар замони соҳибистиқлоли мебошад, ки ба он маҳз ба шарофати дастгирии пуштибонии самимони мардуми шарифи Тоҷикистон мувваффақ гардида.

Ба Вatan баргардонидан беш аз як миллион нафар гурезаҳо, ки бо мақсади аз парокандагӣ начот додани миллати тоҷик дар як муддати кӯтоҳ амалӣ гардида, иқдоми мухимтарини таъриҳӣ дар он давраи мураккабу вазнин ба ҳисоб меравад.

Баъди барқарорсозии ҳокимиюти конститутсионӣ зарурати қабули Конститутсиия нав ба миён омад, то ки асосҳои бунёдии ҷомеа, шакли идораҳои давлат ва дигар арзишҳои давлатдорӣ муайян карда шаванд.

Шашуми ноябри соли 1994 аввалин маротиба дар таърихи Тоҷикистони соҳибихтиёри Конститутсиия, яъне санади сарнавиштсоз бо роҳи райъпурсии умумиҳалқӣ қабул гардида ва минбаъд дар асоси он миёнашуда шуд.

Дар моддаи якуми ин ҳуҷҷати тақдирсоз соҳти давлатдории навини тоҷикон муайян карда шуд ва Тоҷикистон бо ироди мардум давлати соҳибихтиёри, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунъявӣ ва ягона ғъълоб гардида.

Дар асоси Конститутсиия парламенти касбии дупалатагӣ, Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар соҳторҳои низомӣ, мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, соҳторҳои ҳокимиюти қонунгузор, иҷроия ва судӣ, яъне шоҳаҳои алоҳидай ҳокимиюти давлатӣ таъсис дода шуданд.

Дар заминай Конститутсиия минбаъд Нишони давлатӣ ва Суруди милли ҳамчун рамзҳои давлатдорӣ тасдик гардида.

Инсон ва ҳуқуқу озодиҳои ўарзиши олий эътироф шуда, ҳалқ чун баёнгари соҳибихтиёри ва сарҷашмаи ягонаи ҳокимиюти давлатӣ ғъълоб гардида.

Шаклҳои ҳуғонуни моликият асоси иқтисодиёти Тоҷикистон эътироф гардида, фаъолияти озоди иқтисодӣ, соҳибкорӣ, баробарҳуқуқӣ ва ҳифзи ҳуқуқи соҳибмулӣ кафолат дода шуд.

Тибқи сиёсати башардӯстона бо фармони Президенти мамлакат "Дар бораи боздоштани татбиқи ҷазои қатл" аз 30 апрели соли 2004, ки дар заминай он қонуни даҳлдор қабул карда шуд, ба ҷазои қатл ва иҷрои он дар кишвар мораторий ғъълоб гардида.

Илова бар ин, дар даврони истиқлолият 17 маротиба қонун дар бораи авф қабул ва нисбат ба 170 000 нафар татбиқ гардида, онҳо аз адой ҷазои озод карда шуданд.

Аз ҷумла 7 сентябри соли 2021 ба муносибати ҷашни 30-солагии истиқлолияти давлатӣ қонуни авф қабул карда шуд, ки тибқи он 11 500 нафар аз ҷавобгарии ҷиноятӣ ва адой ҷазои озод гардида.

Ҳамзамон бо ин, дар замони соҳибистиқлолӣ ҷордидаро қонун оид ба авфи шаҳрвандон ва шахсони ҳуқуқии кишвар бинобар қонунигардонии маблағҳо ва молу мулкашон қабул ва амалӣ гардонидан шуд, ки ба беҳтар гардидани фазои сармоягузорӣ ва рушди фаъолияти соҳибкорӣ таъсиси мусбат расонид.

Дар ин давра барои гузариш аз иқтисоди маъмурии банақшагарӣ ба низоми нави муносибатҳои иқтисодӣ, яъне иқтисоди бозарғонӣ исплоҳоти фарориг амалӣ карда шуд.

Ҷиҳати барқарор соҳтани низоми фалашудаи идораи давлатӣ, оғоз намудани раванди барқарорсозии баъдиҷонӣ, амалӣ гардонидани дигаргунсозиҳои соҳторӣ ва минбаъд таъмин намудани ғуногуншаклии моликият, фароҳам овардани шароити мусоид барои соҳибкориву сармоягузорӣ, ташаккул додани низоми миллии буҷету андоз ва пуливи қарзӣ, рушди соҳаҳои воқеии иқтисодӣ ва инкишофи баҳши иҷтимоӣ бисёр тадбирҳои самараҳаҳо амалӣ карда шуданд.

Ҳукумати мамлакат ҳадафҳои стратегии миллӣ, яъне таъмин намудани истиқлолияти энергетикӣ, баромадан аз бунбасти коммуникатсионӣ ва табдил додани мамлакат ба кишвари транзитӣ, ҳифзи амнияти озуқаворӣ ва дастрасии аҳолӣ ба гизои ҳушиғат, саноатиқунонии босуръати мамлакат ва васеъ намудани шуғли пурмашсулро тадриҷан амалӣ карда истодааст.

Дар натиҷа, аз даҳсолаи дуюми даврони истиқлолият рушди босуботи иҷтимоиву иқтисодии кишвар оғоз гардида, миёнашуда шуд, ба ҳадафҳои олии худ, яъне баланд бардоштани сатҳу сифати зиндагии аҳолӣ ҳархони зиёдро ба анҷом расонидем.

Дар бист соли охир рушди миёнашудаи иқтисодиёт дар сатҳи 7,5 фузи таъмин гардида, маҷмӯи маҳсулоти доҳилии мамлакат аз 1,8 миллиард сомонии соли 2000-ум то 95 миллиард сомонӣ дар соли 2021 ва даромади буҷети давлатӣ аз 252 миллиард сомонӣ ба 28 миллиард сомонӣ расонида шуд.

Яъне маҷмӯи маҳсулоти доҳилий қарib 53 баробар ва буҷети давлатӣ 111 баробар зиёд гардида, ҳаҷми маҷмӯи маҳсулоти доҳилий ба ҳар нафар аҳолӣ беш аз 30 баробар афзоиш ёфт.

Дар ин давра дар кишвар зиёда аз 2000 корхонаи истеҳсолӣ бунёд гардида, ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ нисбат ба солҳои аввали соҳибистиқлолӣ ҷарӣ шуд, истиғодати ҳуғонуни молиҳӣ ғардида.

Ҳамчунин, дар соҳаи кишварӣ ҷиҳати истиғодати самараноки обузamin ва ҳифзи амнияти озуқавории мамлакат бори аввал дар таърихи давлати соҳибихтиёрамон исплоҳоти кулӣ ғузаронида шуда, истиғодати ҳуғонуни молиҳӣ ғардида, ки яке аз дастоварҳои мухимтарини даврони соҳибистиқлолӣ ба ҳисоб меравад.

Ҳанӯз дар солҳои оғози истиқлолият, яъне дар солҳои бисёр вазнини 1992-1998 Ҳукумати мамлакат бо мақсади таъмин намудани аҳолӣ бо маҳсулоти озуқа ва пешғирӣ гардани ғурунӣ 75 ҳазор гектар заминро ҳамчун заминҳои президенտӣ тақсим намуд.

Илова бар ин, дар бист соли охир 138 ҳазор гектар замин, аз ҷумла 52 ҳазор гектар аз ҳисоби заминҳои обӣ ба 1 миллиарду 400 ҳазор соли барои бунёди манзили истиқоматӣ ҷудо карда дода шуд.

Яъне 8 миллиарду 800 ҳазор нафар аҳолии кишвар имконият пайдо карданд, ки шароити истиқоматии худро беҳтар намоянд.

Хотирнишон месозам, ки дар 70 соли то замони истиқлолият барои бунёди манзили истиқоматӣ ҳамагӣ ба 530 ҳазор оила 77 ҳазор гектар замин дода шуда буд.

Дар ин давра дар кишвар 54 ҳазор гектар заминҳои нав обёри гардида, ҳамзамон бо ин, ҳар сол дар майдони қарib 200 ҳазор гектар замини обӣ кишварӣ тақрории зироатҳо амалӣ шуда истодааст.

Дар натиҷа дар замони истиқлолият маданияти истиғодабарии замин куллан беҳтар гардида, аз як қитъаи замини обӣ гирифтани 2-3 ҳосил ба ҳукми анъана даромад, ки барои бароғоти зиёд шудани истеҳсоли маҳсулоти кишварӣ зироатҳо амалӣ шуда истодааст.

Бо ҳамин роҳ афзоиш ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти кишварӣ таъмин гардида, аз 11 миллиарди соли 1992 ба 40 миллиард сомонӣ дар соли 2021 расонида шуд, яъне қарib 4 баробар афзоиш ёфт.

Бояд гуфт, ки имрӯзҳо зиёда аз 90 фоизи истеҳсоли маҳсулоти кишварӣ баҳши ҳуҷӯсӣ рост меояд.

Ин нишондиҳанда аз саҳми бузурги кишварзони мамлакат дар раванди расидан ба яке аз ҳадафҳои стратегӣ - ҳифзи амнияти озуқавории кишвар, маҳсусан, дар шароити ду соли охир пайҳам омадани ҳуҷӯсӣ медиҳад.

Маҳз ба шарофати заҳмати онҳо фаровонии бозори истеҳсолӣ таъмин гардида, маводи озуқа таъминот бо маводи озуқа таъсисӣ накшиданд.

Бинобар ин, ба ҳамаи кишварзони мамлакат барои заҳмати соғдилонашон сипосу миннатдорӣ баён менамоям.

Барои таъмин намудани рафтуомади бемонии мусоифон ва ҳамлу нақли молу маҳсулот дар тамоми фаслҳои сол байнӣ минтақаҳои кишвар, инчунин, раҳӣ баҳшидани мамлакат аз бунбасти коммуникатсионӣ ва ба кишвари транзитӣ табдил додани он 59 поинҳои сармоягузории давлатӣ ба маблағи 24 миллиард сомонӣ амалӣ гардида, 2400 километр роҳ, 326 пул, 6 нақби мошингузар ва 219 километр роҳи ҳуҷӯсӣ шуда шуд.

Бо амалӣ намудани ҳархони зикр гардида мө соли 2017 ба яке аз ҳадафҳои стратегии худ ноил шуда, Тоҷикистони сепорҷаро ба қаламрави воҳид табдил додем ва тавассути долонҳои нақлиётӣ бо кишварҳои ҳамсоява дигар мамолики дуру наздики ҳориҷӣ пайвастани онро таъмин намудем.

Бо мақсади расидан ба истиқлолият энергетикӣ ва истиғодати самараҳаҳо нерӯи барқ дар даврони соҳибистиқлолӣ 287 нерӯгоҳи барқи обии хурдӣ бузург, 1,5 ҳазор километр ҳаҷми истиқолии барқи баландшиддат, 50 зеристгоҳи баландшиддати барқӣ бунёди таҷдид ва дар маҷмӯӣ, 75 фоизи интиқолии барқи баландшиддати барқӣ бунёди таҷдид ва дар маҷмӯӣ гардида.

Дар ин давра мө беш аз 2000 мегаватт иқтидорҳои энергетикини иловагӣ бунёд гардем.

Дар натиҷа соли 2011 дар таърихи навини Тоҷикистон системаи ягонаи энергетикӣ ба вуҷуд оварда шуд ва устувории фаъолияти соҳа таъмин гардида.

Дар бист соли охир ба кишвар беш аз 150 миллиард сомонӣ сармояни ҳориҷӣ, аз ҷумла 59 миллиард сомонӣ

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН, ПЕШВОИ МИЛЛАТ МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН "ДАР БОРАИ САМТҲОИ АСОСИИ СИЁСАТИ ДОХИЛӢ ВА ХОРИЧИИ ҶУМҲУРИӢ"

сармояни мустақим ҷалб карда шуд.

Танҳо барои рушди соҳаи саноати кишвар беш аз 35 миллиард сомонӣ мустақими хориҷӣ ҷалб гардид.

Ҳукумати мамлакат дар ин давра дар соҳаҳои энергетика, нақлиёт, қишоварӣ, маориф, тандурустӣ, ҳифзи иҷтимоӣ, хоҷагии манзилию коммуналӣ ва дигар соҳаҳои лоиҳаҳои сармоягузории давлатиро ба маблағи 91 миллиард сомонӣ татбиқ намуд.

Ҷиҳати рушди соҳаҳои илму маориф, тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоӣ аҳолӣ дар ин муддат аз ҳисоби ҳамаи сарчашмаҳои маблағгузории буҷети давлатӣ зиёда аз 97 миллиард сомонӣ равона гардид.

Дар 30 соли истиқолияти давлатӣ 3240 муассисаи нави таълимӣ барои 1 миллиард 400 ҳазор ҳонандагон соҳта, ба истифода дода шуд.

Ҳоло шумораи умумии ҳонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии кишвар ба 2 миллиард 200 ҳазор нафар расидааст.

Дар замони соҳибистиколӣ дар кишвар 173 муассисаи таълимии типи нав - литеӣ, гимназия, мактаби президентӣ, мактаби байналмилалӣ ва муассисаҳои таълимӣ барои ҳонандагони болаёқат, инчунин, 196 муассисаи таҳсилоти томактабӣ ва умумии ҳусусӣ бунёд гардида, ба истифода дода шуданд.

Дар ин муассисаҳо 150 ҳазор нафар ҳонандагон ба таҳсил фаро гирифта шудаанд.

Дар зинаи таҳсилоти ибтидой ва миёнаи касбӣ 39 муассисаи таълимии нав ва дар зинаи таҳсилоти олии касбӣ 28 муассиса бунёд гардида, шумораи онҳо мутаносибан ба 144 ва 41 расонида шуд.

Соли хониши ҷорӣ шумораи шогирдони муассисаҳои таҳсилоти ибтидой ва миёнаи касбӣ зиёда аз 120 ҳазор нафар ва донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ 245 ҳазор нафарро ташкил кард, ки шумораи шогирдони муассисаҳои таҳсилоти ибтидой ва миёнаи касбӣ нисбат ба соли 1991-ум 1,6 баробар ва донишҷӯён сеюни баробар зиёд мебошад.

Дар замони соҳибистиколӣ шумораи ҷавонони боистеъдоде, ки барои таҳсил ба хориҷи кишвар фиристода мешаванд, сол ба сол афзоиш ёфта, дар соли таҳсили 2021 ба беш аз 42 ҳазор нафар дар 25 давлати хориҷӣ расидааст.

Ҳар сол беш аз 5 ҳазор нафар ҷавонони боистеъдоде мо барои таҳсил ба мактабҳои олии хориҷи кишвар фиристода мешаванд.

Дар ин давра 2723 иншооти соҳаи тандурустӣ, аз ҷумла 1546 иншоот ба маблағи 3,5 миллиард сомонӣ аз ҳисоби буҷети давлат бунёд ва мавриди истифода қарор дода шуд.

Дар замони истиқолият аз ҷониби давлату Ҳукумат ба рушди соҳибкорӣ сармоягузорӣ таваҷҷӯҳи маҳсус зоҳир гардида, то имрӯз ба соҳибкорону сармоягузорон зиёда аз 110 имтиёз ва сабукиҳои андозиву гумrukӣ пешниҳод карда шуданд ва шумораи соҳторҳои бақайдигарии давлатии фаъолияти соҳибкорӣ аз 4 ба 1, мухлати бақайдигарӣ аз 49 то 3-5 рӯз кам карда, ба таври ройгон ба роҳ монда шуд.

Дар Кодекси андоз дар таҳрири нав, ки амали он аз якими январи соли 2022 оғоз мегардад, бо мақсади саноатикунонии босуръати кишвар, рушди соҳибкориву сармоягузорӣ ва ба ин васила ташкил кардан ҷойҳои нави корӣ аввалин маротiba дар даврони соҳибистиколӣ на танҳо имтиёзу сабукиҳои зикргардида нигоҳ

дошта шуданд, балки бо вуҷуди таъсири манғии онҳо ба қисми даромади буҷети давлатӣ боз иловатан сабукиҳои зиёд пешниҳод гардидаанд.

Бар замми ин, шумораи андозҳо аз 10 то 7 номгӯй кам гардида, меъёрҳои якчанд намуди онҳо паст карда шуданд.

Тавре ки борҳо зикр намудам, ҳадафи олии давлат ва Ҳукумати мамлакат беҳтар кардани шароити зист ва баланд бардоштани сатҳу сифати зиндагии мардуми азизамон мебошад.

Дар ин ҷода, дар бист соли охир 3 ҳуҷҷати стратегии паст кардани сатҳи камбизоатӣ, 2 барномаи баланд бардоштани сатҳи некӯҳаҳволии мардум ва стратегияи дарозмуддати рушди кишвар қабул ва амали гардида, ҳоло татбиқи Стратегияи миллии рушд барои давраи то соли 2030 ва 176 барномаи давлатӣ идома дорад.

Барои татбиқи стратегияву барномаҳои мазкур дар бист соли охир аз ҳисоби ҳамаи сарчашмаҳои маблағгузорӣ 174 миллиард сомонӣ равона карда шуд.

Ҷиҳати ҳалли мушкилоти иҷтимоӣ аҳолии кишвар танҳо дар доираи нақшаи корҳои ободониву бунёдкорӣ ба муносибати 30-солагии истиқолияти давлатӣ дар се соли охир зиёда аз 25 ҳазор иншооту биноҳои истеҳсоливу иҷтимоӣ ва инфрасоҳторӣ соҳта, ба истифода дода шуданд.

Бо истифода аз фурсат, ба кулли мардуми шарафманди кишвар, аз ҷумла ба ҳамаи соҳибкорони ватандӯст ва шахсони саҳоватпеша, ки ба ифтиҳори ҷашни сисолагии истиқолияти давлатӣ дар раванди корҳои ободониву созандагии Ватан, баҳусус, дар бунёди иншооти соҳаҳои маориф ва тандурустӣ саҳми басо арзишманд гузоштанд, сипосу миннатдорӣ баён менамоям.

Дар натиҷаи корҳои анҷомдода шуда ва амалисозии стратегияву барномаҳои зикргардида дар зарфи солҳои истиқолият дар мамлакат беш аз 3,3 миллиард ҷойҳои кории доимӣ ва мавсими таъсис дода шуда, шароити зиндагии сокинони мамлакат тадриҷан беҳтар гардида истодааст.

Аз ҷумла дар ин давра музди миёнаи меҳнат 87 баробар, андозаи нафақа 80 баробар ва даромади пулии аҳолӣ 75 баробар афзоиш ёфт.

Дар 30 соли соҳибистиколӣ шумораи аҳолии кишвар аз 5,5 миллион то 9,8 миллион нафар, яъне 1,8 баробар зиёд гардида ва соли 2022 аҳолии Тоҷикистон ба 10 миллион нафар мерасад.

Соли 2020 дарозумрии аҳолӣ ба 75,1 сол баробар шуд, ки ин нишондиҳана нисбат ба соли 1991-ум 5 сол зиёд мебошад.

Нишондиҳанаҳои фавти умумӣ 40

олии давлат қабул ва амали карда мешаванд.

Бо вуҷуди корҳои анҷомдода шуда ва дастовардҳои зикргардида, ҳамчунин, ҷиҳати ҳалли пурраи мушкилоти мавҷуда Ҳукумати мамлакат вазифадор аст, ки минбаъд низ ба масъалаҳои баланд бардоштани гуногунсамтиву рақобатнокии иқтисоди милӣ, густариши раванди рақамикунонии иқтисод, татбиқи "иқтисоди сабз", саноатикунонии босуръат, истифодаи технолоѓияҳои инноватсионӣ ва рушди нерӯи инсонӣ афзалият дода, дар ин замина рушди устувору сифатноки иқтисоди миллиро таъмин намояд.

Аз ҷумла дар панҷ соли минбаъда рушди миёнасолонаи иқтисодӣ ёд дар сатҳи на кам аз 7 фоиз ва ҳаҷми маҷмӯи маҳсулоти доҳилӣ ба ҳар нафар аҳолӣ, бо дарназардошти то 11 миллион нафар афзоиш ёфтани шумораи сокинони кишвар, бояд то 2 баробар зиёд карда шавад.

Инчунин, зиёда аз 870 корҳонаи саноатӣ таъсис дода, ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ ба 95 миллиард сомонӣ расонида, содироти он ду баробар афзоиш дода шавад.

Ҳиссаи саноат дар маҷмӯи маҳсулоти доҳилӣ кишвар ба 26 фоиз расонида, дар ин раванд гуногунсамти истеҳсолоти саноатӣ таъмин карда шавад.

Бинобар аҳаммияти бузурги соҳаи саноат дар рушди минбаъда мамлакат, ҳалли масъалаҳои иҷтимоиву иқтисодӣ ва таъмин намудани иҷрои ҳадафҳои стратегии милӣ, аз ҷумла раванди саноатикунонии босуръати кишвар пешниҳод менамоям, ки солҳои 2022-2026, яъне то ҷаҳни 35-солагии истиқолияти давлатии Тоҷикистон "Солҳои рушди саноат" эълон карда шавад.

Дар ин давра бояд беш аз 500 ҳазор ҷойҳои нави корӣ таъсис ёфта, даромади пулии аҳолӣ беш аз 2 баробар зиёд гардад ва ҳиссаи табақаи миёнаи аҳолӣ ба 45 фоиз расонида, дар натиҷа сатҳи камбизоатӣ то 15 фоиз коҳиш дода шавад.

Ҳукумати мамлакат ба рушди соҳаи маориф ва таълиму тарбияи насли наврас ҳамеша аҳаммияти аввалиндарава медиҳад.

Бо ин мақсад дар панҷ соли минбаъда бояд беш аз 1000 иншооти соҳаи маориф дар ҳамаи зинаҳои таҳсилоти соҳта, ба истифода супорида шавад.

Бо амалисозии ҷоизаҳои бузурги бунёди таҷдиди иншооти энергетикии мамлакат мө итмиондорем, ки дар 7 соли оянда иқтидорҳои энергетикии кишварро ба 10 ҳазор мегавтати расонида, ба яке аз ҳадафҳои стратегии давлат, яъне истиқолияти комили энергетикӣ муваффақ шавем.

Ҳукумати мамлакат бо дарназардошти тағиیرёбии глобалии иқлими барорати рушди энергетикии "сабз" бояд то охри соли 2022 Стратегияи рушди "иқтисоди сабз" дар Ҷумҳури Тоҷикистонро қабул карда, татбиқи онро таъмин намояд.

Ҳамчунин, ҷиҳати рақамикунонии баромади иқтисоди милӣ ва ташаккул додани заминai технологияи он ба ислоҳоти соҳаи алоқа тақвият бахшида, гузариши тадриҷӣ ба иқтисоди рақамӣӣ ва хизматрасониҳои рақамӣӣ дар ҳамаи соҳаҳои таъмин карда шавад.

Таъқид месозам, ки ин воқеяят ва талаботи замони мусосир мебошад.

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН, ПЕШВОИ МИЛЛАТ МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН "ДАР БОРАИ САМТҲОИ АСОСИИ СИЁСАТИ ДОХИЛӢ ВА ҲОРИЧИИ ҶУМҲУРИӢ"

Ҳалли саривақтни масъалаҳои иҷтимоии аҳолӣ ва фароҳам овардан шароит ҷиҳати зиндагии арзандан мардум, аз ҷумла бо роҳи мунтазам таъсис додани ҷойҳои нави корӣ, зиёд намудани ҳҷамии даромади аҳолӣ, баланд бардоштани музди меҳнати кормандон, нафақа ва стипендиҳа аз ҷумлаи масъалаҳои муҳимтарин дар ин давра мебошанд.

Бо дарназардошти ин ва бо мақсади тақвият баҳшидани сатҳи ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ пешниҳод менамоям:

- аз 1-уми январи соли 2022 музди меҳнати амалкунандаи хизматчиёни ҳарбӣ, кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқӯқ 25 фоиз ва дигар кормандони ин мақомот 20 фоиз зиёд карда шавад;

- аз 1-уми июляи соли 2022 музди меҳнати кормандони мақомоти ҳокимиёт ва идоракуни давлатӣ, муассисаҳои маориф, фарҳанг, варзиш, тандурустӣ, муассисаҳои соҳаи ҳифзи иҷтимоӣ ва дигар ташкилоту муассисаҳои буҷетӣ, инчунин, стипендиҳони донишҷӯён ва дигар намудҳои стипендиҳа 20 фоиз зиёд карда шавад.

- аз 1-уми июляи соли 2022 андозаи нафақаи амалкунандаи нафақагирони ятими кулл ва нимиятмон бинобар маҳрум шудан аз саробон ба андозаи 25 фоиз аз андозаи ҳадди ақалли нафақаи аз рӯи синну сол муқарраргардида зиёд карда шавад.

Ҳадди ақалли музди меҳнат аз 1-уми июляи соли 2022-ум 50 фоиз зиёд карда, андозаи он дар ҳҷамии 600 сомонӣ муқаррар карда шавад.

Ҳукумати мамлакат вазифадор аст, ки ҷиҳати амалӣ намудани иқдоми мазкур тадбирҳои заруриро роҳандозӣ намояд.

Бо мақсади мусоидат ба ҳалли масъалаҳои шуғли аҳолӣ зарур аст, ки Консепсияи рушди шуғли пурмаҳсул дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2040, инчунин, барномаҳои миёнамуҳлати татбиқи он қабул ва амалӣ карда шавад.

Вобаста ба ин, бори дигар таъқид менамоям, ки Ҳукумати мамлакат вазифадор аст то соли 2026 шаҳрвандони аз 18-сола болоро, ки касбу ҳунар надоранд, ба касбу ҳунаромӯй ҷалб карда, ҷиҳати саросар соҳибкасб гардидани аҳолӣ тадбирҳои иловагарро роҳандозӣ намояд.

Дар панҷ соли оянда як миллион нафар шаҳрвандони кишвар бояд соҳибкасб гардонида шаванд.

Илова ба ин, зарур аст, ки сифати таҳсилот ва қасбомӯйӣ дар муассисаҳои таълимӣ беҳтар карда, иктиносу ҳунарҳо, ки барои бозори меҳнат

дааст, ки нисбат ба соли 2021-ум 19,4 фоиз зиёд мебошад.

Ҳамчунин, ҳароҷот ба соҳаҳои иҷтимоӣ сол ба зиёд шуда, соли 2022 ҳиссаси он дар ҳҷамии умумии ҳароҷоти буҷети давлатӣ ба 43,8 фоиз бароబар мегарداد.

Бинобар ин, Вазорати молия вазифадор аст, ки якҷо бо дигар вазорату идораҳо ва мақомоти иҷроияи маҷаллии ҳокимиёт давлатӣ барои иҷрои саривактӣ ва сифатноки ҳисми даромади буҷети давлатӣ, баланд бардоштани самаранокиу шаффофиати ҳароҷоти он, беҳтар намудани назорат, мукаммалсозии аудити берунӣ ва идоракуни нерӯи инсонӣ тадбирҳои муշахасро амалӣ намояд.

Илова бар ин, ҷиҳати гузариш ба стандартҳои байнамилалии ҳисоботи молиявӣ, ба таври пурра татбиқ намудани барномаҳои мусосири баҳисобигории амалиёти молиявӣ ва васеъ ҷорӣ кардани рақамикунӣ дар соҳаҳои судманд андешад.

Дар даврони соҳибистикполӣ шумораи ташкилотҳои қарзӣ дар кишвар ба 63 ва воҳидҳои соҳтории онҳо ба 1850 расонида шуд.

Сармояни низоми бонкии кишвар нисбат ба соли 2000-ум 130 баробар афзоиш ёфт.

Ҳҷамии пасандозҳо қарib 100 баробар зиёд шуда, ҳоло бақияи онҳо 10 миллиард сомониро ташкил медиҳад.

Ҳҷамии умумии қарзҳои додашуда дар давоми солҳои соҳибистикполӣ 117 миллиард сомониро ташкил карда, аз ҷумла дар соли 2021-ум 13 миллиард сомонӣ қарз дода шудааст, ки 37 фоизи он ба соҳибкории истеҳсолӣ равона гардид.

Рушди соҳаҳои воқеии иктисолӣ, фаъолнокии баҳши ҳусусӣ ва гардиши савдои ҳориҷӣ аз низоми бонкӣ вобаста мебошад, воле то ҳанӯз дар сатми татбиқи сиёсати пулию қарзӣ, солимгардонии низоми бонкӣ ва пешниҳоди қарзҳои дастрасу дарозмуддат мушкилоти зиёди ҳалталаб боқӣ мемонад.

Аз ин лиҳоз, зарур аст, ки ҷиҳати зиёд намудани қарзҳои имтиёзники дарозмуҳлат, ҳусусан, барои соҳибкории истеҳсолӣ, пешниҳоди хизматрасониҳои босифат бо истифода аз технологияҳои рақамӣ ва гузариши пурра ба ҳисоббаробаркунии ғайринақӣ, инчунин, ҳарчи беҳтар ҷалб кардани сармояни дохиливу ҳориҷӣ ба низоми бонкӣ тадбирҳои қатъӣ андешид.

Ҳамзамон бо ин, бояд доир ба зиёд

кардани шумораи бонкҳо, тақвият баҳшидани низоми идоракуни хавфҳо ва баланд бардоштани ҳҷамии сармояни ойинномавии ташкилотҳои қарзӣ ҷорӣ ҳароҷӣ карда шавад.

Ба Бонки миллиӣ, Бонки давлатии амонатгузории "Амонатбонк" ва дигар ташкилотҳои қарзӣ супориш дода мешавад, ки дар давраи миёнамуҳлат, яъне дар панҷ соли оянда ҷиҳати ҳамасола афзоиш додани ҳҷамии қарзҳо ва дар соли 2026 ба 30 миллиард сомонӣ расонидани ҳҷамии қарздиҳӣ тадбирҳои муշахас андешанд.

Бо вуҷуди таъсирӣ бемории сирояти КОВИД-19, дар соли 2021 ба соҳаҳои гуногуни иктисолӣ милли дар ҳҷамии умумии беш аз 6,8 миллиард сомонӣ сармояни ҳориҷӣ, аз ҷумла 2,5 миллиард сомонӣ сармояни мустақими ҳориҷӣ ҷалб карда шуд, ки нисбат ба соли 2020 ҳҷамии сармоя 42 фоиз ва сармояни мустақими ҳориҷӣ 39 фоиз зиёд мебошад.

Ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки ҷиҳати тақвият баҳшидани ҷалб сармояни ҳориҷӣ, ҳусусан, сармояни мустақими барои баҳшҳои саноати коркард мунтазам

ҷорӯҷӣ намояд.

Зарур аст, ки дар панҷ соли оянда ҳҷамии сармоягузории мустақим нисбат ба маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ то 10 фоиз расонида шавад.

Ҳоло дар мамлакат 82 поинҷаи сармоягузории давлатӣ ба маблаги беш аз 42 миллиард сомонӣ амалӣ шуда истодааст.

Вале эҳтиёҷоти соҳаҳои муҳталифи кишвар, аз ҷумла соҳаҳои иҷтимоӣ дар сатми бунёди инфрасоҳтори зарурӣ ҳанӯз ҳам зиёд мебошад.

Аз ин рӯ, зарур аст, ки корҳоро доир ба ҷалби маблағҳои имтиёзни ҳамон қарият баҳшида, дар 5 соли оянда ба иктисолӣ милли беш аз 60 миллиард сомонӣ сармояни ҳориҷӣ ҷалб карда шавад.

Дар ин раванд, ҷиҳати ҷорӣ намудани низоми электронии пайгирии муроҷиати сармоягузорон дар доираи "Равзанаи ягона" ва таҳияи тартиби роҳандозии ҳамкории электронӣ бо сармоягузорон дар ҳамаи сатҳҳои мақомоти давлатӣ бояд ҷорӯҷӣ амалӣ андешида шаванд.

Ҳамчунин, то охири соли 2022 раванди бақайдигории субъектҳои соҳибкорӣ дар давоми 24 соат, аз ҷумла ба тарзи электронӣ ба роҳмонда шавад.

Ҳозирини гиромӣ!

Амалигардонии ҳадафи стратегии саноатиқунонии босуръати кишвар имкон медиҳад, ки рушди устувори соҳаҳо саноат ҳамчун тавлидкунандадаи арзиши баланди иловашуда таъмин гардида, дар ин раванд даҳҳо ҳазор ҷойи нави корӣ ташкил карда шавад.

Дар замони соҳибистикполӣ шумораи корхонаҳои саноатӣ ба 2360 расонида шуд.

Таънонӣ 2021-ум 256 коргоҳу корхонаи нав бо 2500 ҷойи корӣ ба фаъолият оғоз намуд.

Аммо бо вуҷуди имтиёзу сабукиҳои зиёди пешниҳодгардида имконияту иқтидорҳои истифоданашуда барои боз ҳам тезонидани суръати саноатиқунонӣ ҳанӯз зиёданд.

Зеро заҳираҳои бузурги ашёи хоми ватанӣ имкон медиҳанд, ки тавассути коркарди пурраи маъдан, аз ҷумла металлҳои рангаву қиматбаҳо, инчунин, коркарди маҳсулоти кишоварзӣ ва растаниҳои шифобаҳш соҳаҳои саноати металлургия, сабуку ҳӯрокворӣ ва дорусозӣ рушд намуда, дар натиҷа ҳҷамии истеҳсолӣ маҳсулоти содиротӣ ва ивазкунандадаи воридот афзоиш ёбад ва саноатиқунонии босуръати мамлакат таъмин карда шавад.

Аз ин лиҳоз, барои ташкили корхонаҳо бо технологияҳои мусосир, парҳои инноватсиониу технологий, марказҳои коркарди итилоот ва ба ин васила таъсис додани ҷойҳои нави корӣ ва истеҳсолӣ маҳсулоти ниҳоии дори арзиши баланди иловашуда бояд тамоми тадбирҳои зарурӣ андешида шаванд.

Дар давоми панҷ соли оянда, яъне дар доираи "Солҳои рушди саноат" тавассути таъсиси корхонаҳои нав, барқарорсозии иқтидорҳои мавҷуда, афзоиш додани ҳҷамии истеҳҳои ҷонданиҳои фоиданок ва коркарди маъдан ба фаъолият оғоз кардани боз якчанд корхонаи бузурги соҳаҳои маъдан оид ба коркарди ниҳоии ашёи хом бо таъсиси ҳазорҳо ҷойи нави корӣ имконпазир мебошад.

Бо ин мақсад, Вазорати саноат ва технологияҳои нав ва Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатиро зарур аст, ки якҷо бо соҳтору мақомоти марбута барои ҷалб сармояни мустақими ҷорӯҷӣ мебошад.

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ЧУМХУРИИ ТОЧИКИСТОН, ПЕШВОИ МИЛЛАТ МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН "ДАР БОРАИ САМТҲОИ АСОСИИ СИЁСАТИ ДОХИЛӢ ВА ХОРИЧИИ ЧУМХУРИ"

намоянд.

Ҳамчунин, дар 5 соли минбаъда барои таъмин кардан рушди саноати сабук доир ба таъсиси 5 маҷмааи коркарди ниҳоии нахи пахта бо ҷалби беш аз 11 миллиард сомонӣ ҷораҳои амалий андешанд.

Илова бар ин, бо дарназардоши фароҳамсозии омилҳои ҳавасмандардӣ дар корхонаҳои саноатии аз фаъолият бозмонда, аз ҷумла корхонаҳои нассочии дар ихтиёри давлат қарордошта низоми идоракуни корпоративӣ роҳандозӣ ва бо ҷалби баҳши хусусӣ фаъолияти самараноки онҳо ҳарчи зудтар таъмин карда шавад.

Ҷиҳати рушди соҳаи пиллапарварӣ ва шоҳиву атласу адрасбоғӣ, ки барои таъсиси ҳазорҳо ҷойи нави корӣ, баҳусус, барои занону бонувон имконият медиҳад, соҳтору мақомоти даҳлдорро зарур аст, ки истифодаи санараноки имкониятҳои мавҷударо таъмин намоянд.

Дар робита ба ин, замини тутзорҳо ба муддати 10 сол аз пардохти андоzi ягонаи замин, инчунин, шахсони ҳуқуқие, ки ба коркарди пилла ва истехсоли матоъҳои шоҳӣ, атласу адрас ва дигар маснуоти боғандагии дастӣ машгуланд, аз пардохти андоҳо пурра озод карда шаванд.

Дар самти рушди соҳаҳои мухталифи саноат зарур аст, ки гузариш ба технологияҳои инноватсионӣ, хусусан, таҷхизоти каммасрафи барӯйҳои таъмин гардида, дар ин замина истехсоли маҳсулоти рақобатнок бо истифода аз "енергияи сабз" васеъ ҷорӣ карда шавад.

Ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки ҷиҳати таҳия ва вадеъ истифода намудани технологияҳои муосир дар соҳаҳои мухталифи иқтисоди мамлакат Стратегияи миллии "зехни сунъӣ"-ро қабул ва таҷбиқ намояд.

Вобаста ба талаботи соҳаи саноат зарур аст, ки ба масъалаи баланд бардоштани сифати таҳсилот, такмили нақшаҳои таълимӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии қишвар ва тайёр кардан мутахassisони касбҳои нав эътибори ҷиддӣ дода шавад.

Мавҷудияти иқтидорҳои фаровони энергетикии мамлакат аз ҷумлаи омилҳои калидии рушди соҳаи саноат ба ҳисоб меравад.

Ҳоло барои рушди минбаъдаи соҳа таҷбики 18 лоиҳаи сармоягузории давлатӣ ба маблаги 16,6 миллиард сомонӣ амалий гардида истодааст.

Имрӯз дар қишвари мо 98 фоизи нерӯи барӯй аз манбаъҳои барқароршавандай энергия, яъне асосан бо истифода аз нерӯи об истехсоли гардида, Тоҷикистон аз рӯи фоизи истехсоли "енергияи сабз" шашум қишвари пешсафи сайёра мебошад.

Инчунин, Тоҷикистон аз рӯи кам будани ҳаҷми партови газҳои гулҳонӣ низ яке аз ҷойҳои баландтарин-ро ишғол мекунад.

Аз ин лиҳоз, истехсоли ва истифодаи "енергияи сабз" аз ҷумлаи афзалиятҳои рақобатнокии иқтисоди қишвари мо ба ҳисоб меравад.

Дар ин самт, ҳоло дар Тоҷикистон лоиҳаҳои бузурги бунёди нерӯгоҳҳои барӯй обӣ амалий гардида истодаанд ва дар 7 соли оянда аз ҳисоби бунёди нерӯгоҳҳои барӯй обии "Норак", "Сарбанд" ва "Қайроққум" иқтидори энергетикии мамлакат иловатан ба 4 ҳазор мегаватт афзоиш дода мешавад.

Бо вуҷуди ин, истифодаи вадеъ дигар манбаъҳои барқароршавандai энергия, аз ҷумла нерӯи оғотб ва шамол ба манғифат буда, дар ин самт асоснонкунин 3 лоиҳа бо иқтидори

умумии 260 мегаватт оғоз гардидааст, ки дар панҷ соли оянда таҷбиқ карда мешаванд.

Инчунин, бо мақсади ба таѓирёбии иқлум мутобиқ гардонидани иқтисоди миллий, ҳифзи ҳуқуқи зист ва беҳтар намудани вазъи экологиии мамлакат воридоти нақлиётӣ барӯй ба қишивар, яъне электромобилҳо, электробусҳо, троллейбусҳо ва монанди инҳо аз пардохтҳои андозӣ ва гумруқӣ пурра озод карда шаванд.

Вобаста ба ин, Ҳукумати мамлакатро зарур аст, ки ҷиҳати тадриҷӣ мұхайе соҳтани инфрасоҳтор ва дигар шароити зарурӣ барои истифодаи ҷунун воситаҳои нақлиётӣ дар қаламрави қишивар ҷораҷӯй намояд.

Ҳукумати мамлакат бо истифода аз тамоми имкониятҳо ҷиҳати ҳалли масъалаҳои бунёди азnavsозии роҳҳо мунтазам ҷораҷӯй карда истодааст.

Имрӯзҳо дар соҳаи нақлиётӣ таҷбиқи 13 лоиҳаи сармоягузории давлатӣ ба маблаги умумии зиёда аз 11 миллиард сомонӣ идома дорад, ки барои ба қишивари дорои шароити муосири транзитӣ табдил ёфтани Тоҷикистон мусоидат мекунад.

Соли 2021 лоиҳаҳои соҳтмону таҷдиди роҳҳои мошингарди Обигарм-Нуробод, Ҳулбуқ-Темурмалик-Кангурт, Данғара-Левакант-Боҳтар, қитъаҳои Қалъаиҳумб-Ванҷи шоҳроҳи Душанбе-Кулма, Қизилқалъа-Боҳтари шоҳроҳи Душанбе-Боҳтар, Бекобод-Бобоҷон Фағуров-Конибодом, соҳтмони пул аз болои дарёи Панҷ дар мавзеи Қоқули ноҳияи Фарҳор ва дарёи Гунд дар шаҳри Ҳоруғ, таҷдиди роҳи мошингард ва бунёди долонҳои зидди тарма дар мавзеи Барсеми ноҳияи Шугнон шурӯъ шуданд.

Дар панҷ соли оянда, яъне солҳои 2022-2026 боз соҳтмону таҷдиди роҳҳои мошингарди Гулистон-Фарҳор, Ҷалолиддини Балхӣ-Қубодиён-Шаҳритус, Данғара-Гулистон-Қўлоб, Рӯшон-Ҳоруғ-Кулма, Ҳуҷанд-Конибодом ва Ҳуҷанд-Ашт оғоз мегардад.

Дар давоми солҳои 2022-2026 зиёда аз 1000 километр роҳҳои мошингард, 53 пул, 7 нақб ва 5 долони зидди тарма бунёд карда мешаванд, ки қисми зиёди онҳо дорои сатҳи байнамилалӣ мебошанд.

Соҳтмон яке аз соҳаҳои муҳимми иҷтимоиву иқтисодӣ, инъекционандай рушди қишивар ва сатҳи сифати зиндагии мардум мебошад.

Танҳо соли 2021 дар қишивар дар ҳаҷми 12,2 миллиард сомонӣ корҳои соҳтмону васлгарӣ иҷро гардидааст, ки нисбат ба соли 2020-ум 20 фоиз зиёд мебошад.

Дар ин муддат ба маблаги беш аз 3,5 миллиард сомонӣ фондҳои асосӣ ба кор андоҳта, 1,2 миллион метри мураббаъ манзилҳои истиқоматӣ ва иншооти дигар ба истифода дода шудаанд.

Доир ба маъсалаҳои соҳа бори дигар таъқид менамоям, ки Кумитаи меъморӣ ва соҳтмон, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳоқимияти давлатӣ ва дигар мақомоти марбута ҳангоми таҳия ва таҷбиқи нақшаҳои генералии шаҳрҳо ва шаҳрҳу дехоти мамлакат банақшагариву бунёди иншооти иҷтимоиву саъӣӣ ва дигар иншоотро бо риояи ҳатмии қоидаву меъёҳрои шаҳрсозӣ ва соҳтмон, санъати баланди меъморӣ, истифодаи вадеъ үнсурҳои меъмории милливу замонавӣ, технологияҳои муосир ва масолеҳи сифатҳои соҳтмон таъмин намоянд.

Илова бар ин, ҳангоми лоиҳаҳои қишиварӣ зарур аст, ки пеш аз ҳама, соҳтмони макtabҳо, боғчоҳои кӯдакон, марказҳои саломатӣ ва дигар инфрасоҳтори иҷтимоӣ ва коммуникатсионӣ ба

нақша гирифта, дар марказҳои шаҳру ноҳияҳо бунёди ҳатмии биноҳои истиқоматии баландшоёна пешбинӣ карда шавад.

Ҳукумати мамлакат дар солҳои соҳибиқиқлолӣ, дар баробари амалисозии ислоҳоти соҳаи қишиварӣ, ҷиҳати дастгириву пешрафти баҳшҳои мухталифи соҳа як қатор барномаҳоро қабул ва амалий намуд.

Барои рушди соҳа дар ин давра аз ҳамаи манбаъҳои маблағгузории давлатӣ беш аз 18 миллиард сомонӣ, аз ҷумла дар доираи таҷбиқи 29 лоиҳаи сармоягузории давлатӣ 9,4 миллиард сомонӣ равона карда шуд.

Илова бар ин, барои соҳа имтиёзҳои зиёди андозиву гумруқӣ муқаррар карда шуданд ва дар натиҷа ҳама баҳшҳои соҳа ба пешравиҳои назарраси ноил гардианд.

Масалан, дар давоми 20 сол шумори корхонаҳои парандапарварӣ аз 21 ба 200 расонида шуда, истехсоли гӯшти паранда 9 баробар зиёд гардид.

Воридоти гӯшти паранда аз 65 ҳазор тонна ба маблаги 50 миллион доллар дар соли 2014 то 3 ҳазор тонна ба маблаги 9 миллион доллар дар соли 2021 кам гардид, яъне аз рӯи ҳаҷм беш аз 21 баробар қоҳиш ёфт.

Инчунин, дастgiriҳои давлатӣ ва имтиёзҳои пешниҳодшуда боиси рушди соҳаи боғу токпарварӣ, чорвodorivу парандапарварӣ, мөҳипарварӣ ва занబўриасалпарварӣ гардианд.

Дар натиҷаи амалисозии барномаҳои рушди соҳа дар замони истиқолoliyati майдони боғу токзор дар мамлакат 3,6 баробар ва истехсоли меваю ангур 4,3 баробар афзоиш ёфт.

Агар майдони умумии боғу токзорҳои соли 1991-ум 56 ҳазор гектарро ташкил дода шуда, пас дар соли 2021 ин нишондиҳанда ба 202 ҳазор гектар расонида шуд.

Дар натиҷаи амалисозии барномаҳои соҳаӣ ва имтиёзҳои пешниҳоднамудаи Ҳукумати мамлакат соҳаҳои мазкур бомаром тараққӣ карда, танҳо аз ин ҳисоб дар соҳаи қишиварӣ зиёда аз 700 ҳазор ҷойӣ нави корӣ таъсис дода шуд.

Бар замми ин, бо мақсади дастgirī дар шaroiti tajbirēbii iqlimi va ofatxoi tabii, baxusus, xuskosil va ob, mun-tazam ziyed karдан ҳaҷmi istehsol-maҳsuloti fizoyi va dar barobari in, ba masalaai sarfa yo sarištakorӣ nichoxt ҷidдӣ munosibat kūnem.

Ҳамзамон бо ин, соҳтору мақомотi даҳlдорро зарур аст, kи strategi-avayi barnomahoi soҳaviro purra tajbiq namuda, doir ba rushi tukhmin-parsvar, baland barndoštani xosil-nokhi zirotat, ziyed karдан ҳaҷmi istehsol-maҳsuloti қiшиvarӣ, tajmomin namudan rushi sanati korkarde va xukorvar, inchunin, taқvияti iqtidori soderotni kishvar tadbirxoi sarivaqtӣ andeshand.

Ҳамватанони азiz!

Дар даврони soҳibiқiқloli mo buneidi maoriifi milli va vorid garididan ba fazoi taҳsiloti bainamili aliro ҳadafi muҳimtarin va samti afzaliyatnoki siёsatni iҷtimoi davlat va Ҳукуматi мамlakat karor dodem.

Зеро mo chunin meshumorem, ki buneidi millat az maoriif oғoz meёbad va famxoriy nisbat ba maoriif - sar-moya-guzor baroи rushi sanati korkarde va xukorvar, inchunin, taқvияti iqtidori soderotni kishvar tadbirxoi sarivaqtӣ andeshand.

Бо вуҷуди он ки ravandti taҳsil dar muassisasi soҳaҳoи tajlimӣ ba nizoz-

БЕХТАРИНҲОИ СОЛИ 2021

ОЛИМИ СОЛ

Имрӯз дар толори фарҳангии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ҷордӣ гардида, ки дар он ректори донишгоҳ доктори илмҳои педагогӣ, профессор Мираклизода Абдусалом Мустафо, ноиби ректор оид ба таълим Холиқзода Айниддин, ноиби ректор оид ба илм ва инноватсия Рафиев Сафархон ва деканону омӯзгорони факултетҳо иштирок доштанд.

Сараввал ректори донишгоҳи Мираклизода Абдусалом Мустафо суханронӣ намуданд. Дар ҷордӣ озмуни "Олими беҳтарини сол" ҷамъбаст гардида. Озмун бо мақсади тарғиби фаъолияти пурсамари олимону

омӯзгорон ҷиҳати пешбуруди корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ ва истифодай самараёнки онҳо дар истеҳсолот, баланд бардоштани завқи илмомӯзӣ, такмили фаъолияти ҷустуҷӯи мустақилона, таъмин ва татбики муносабати салоҳиятнокӣ, истифодай техника ва технологияи иттилоотию иртиботӣ, аз бар намудани донишҳои замонавӣ, инчунин, арҷ гузоштан ба арзишҳои миллию фарҳангӣ, таҳқими эҳсоси худогоҳи худшиносӣ, тайёр намудани мутахассисони соҳибқасби рақобатпазир дар бозори меҳнат ва дарёftи ҷаҳраҳои лаёқатманди дорони заҳираҳои илмии зеҳнӣ гузаронида мешавад.

Дар ин озмуни Чумъаҳон Алимӣ-доктори илмҳои филология, профессор, мудири кафедраи забоншиносӣ ва таърихи забон барои хизматҳои шоён дар соҳаи илму маориф, омода намудани кадрҳои илмӣ - педагогӣ, тарбияи мутахассисони рақобатпазiri бозори меҳнат, таҳқими ваҳdat ва суботи сиёсӣ, иштироки фаъолонаи дар ҷордӣ ҷаҳраҳои илмӣ ва фарҳангӣ ба 30 солагии Истиклолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ғолиб дониста шуд ва аз ҷониби ректори донишгоҳ бо сипоснома ва мукофотпулӣ дар ҳаҷми 3000 сомонӣ қадрдонӣ гардида.

ФАКУЛТЕТИ БЕХТАРИНИ СОЛ

Имрӯз дар толори фарҳангии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ озмуни "Факултети беҳтарини сол" ҷамъбаст гардида.

Ҳадаф аз озмуни ҳавасмандгарднини соҳторҳои донишгоҳ бо мақсади баланд бардоштани мақоми онҳо, ҳавасманд намудани онҳо дар рушди қобилияти илмии - эҷодӣ, истифодай техника ва технологияи иттилоотию иртиботии мусосир, инчунин арҷ гузоштан ба арзишҳои миллию фарҳангӣ, тарбияи ҷаҳраҳои иштироки ҷаҳраҳои худшиносӣ, тайёр намудани мутахассисони соҳибқасби рақобатпазир дар бозори меҳнат ва тайёр кардани кадрҳои илмӣ-педагогӣ ба шумор меравад.

"Факултети беҳтарини сол" аз рӯйи дастовардҳои шоёни илмӣ, таълимӣ, тарбиявию аҳлоӣ, фарҳангӣ, қобилияти эҷодӣ, навоарию иҳтироъкорӣ, фаъолияти ҷустуҷӯи, техникӣ, меҳанпарастӣ, хештанишиносӣ, иштироки фаъолонаи онҳо дар ҳаётӣ сиёсӣ, ҷамъиятӣ, конференсияҳо ва дигар ҷордӣ ҷаҳраҳои дар давоми сол муайян карда мешавад.

Барои ташкил ва гузаронидани Озмуни дар донишгоҳ қумитаи тадорукот дар ҳайати раис, котиб ва аъзои он таъсис дода шуд.

Голиби озмуни "Факултети беҳтарини сол" факултети филологияи тоҷик ва журналистика эълон гардида.

Декани факултет Абдусамадзода Эраҷ Абдусамад аз тарафи ректори донишгоҳ доктори илмҳои педагогӣ, профессор Мираклизода Абдусалом Мустафо бо ифтихорнома ва мукофоти пулӣ дар ҳаҷми 5000 сомонӣ қадрдонӣ шуд.

З ҚАФЕДРАИ БЕҲТАРИНИ СОЛИ 2021: ҚАФЕДРАИ МОЛИЯ ВА ҶАРЗ ДАР ҶОЙИ 1-УМ!

Имрӯз дар толори фарҳангии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ маҷлиси солона бо иштироки ректори донишгоҳ доктори илмҳои педагогӣ, про-

фессор Мираклизода Абдусалом Мустафо, ноибони ректор, декани ҷаҳраҳои факултетҳо ва мудирону омӯзгорони донишгоҳ дар ҷордӣ гардида.

Дар ҷордӣ ҷаҳраҳои факултетҳои донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ҷордӣ гардида, ки дар он ректори донишгоҳ доктори илмҳои педагогӣ, профессор Мираклизода Абдусалом Мустафо, ноибони ректор оид ба таълим Холиқзода Айниддин, ноибони ректор оид ба илм ва инноватсия Рафиев Сафархон ва деканону омӯзгорони факултетҳо иштирок доштанд.

Сараввал ректори донишгоҳи Мираклизода Абдусалом Мустафо суханронӣ намуданд. Дар ҷордӣ озмуни "Маҳфили сол" ҷамъбаст гардида. Озмун бо мақсади ҷаҳраҳои факултетҳои донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ҷордӣ гардида, ки дар он ректори донишгоҳ доктори илмҳои педагогӣ, профессор Мираклизода Абдусалом Мустафо, ноибони ректор оид ба таълим Холиқзода Айниддин, ноибони ректор оид ба илм ва инноватсия Рафиев Сафархон ва деканону омӯзгорони факултетҳо иштирок доштанд.

Сараввал ректори донишгоҳи Мираклизода Абдусалом Мустафо суханронӣ намуданд. Дар ҷордӣ озмуни "Маҳфили сол" ҷамъбаст гардида. Озмун бо мақсади ҷаҳраҳои факултетҳои донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ҷордӣ гардида, ки дар он ректори донишгоҳ доктори илмҳои педагогӣ, профессор Мираклизода Абдусалом Мустафо, ноибони ректор оид ба таълим Холиқзода Айниддин, ноибони ректор оид ба илм ва инноватсия Рафиев Сафархон ва деканону омӯзгорони факултетҳо иштирок доштанд.

Дар ин озмуни "Маҳфили сол" ҷаҳраҳои факултетҳои донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ҷордӣ гардида, ки дар он ректори донишгоҳ доктори илмҳои педагогӣ, профессор Мираклизода Абдусалом Мустафо, ноибони ректор оид ба таълим Холиқзода Айниддин, ноибони ректор оид ба илм ва инноватсия Рафиев Сафархон ва деканону омӯзгорони факултетҳо иштирок доштанд.

Дар ин озмуни "Маҳфили сол" ҷаҳраҳои факултетҳои донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ҷордӣ гардида, ки дар он ректори донишгоҳ доктори илмҳои педагогӣ, профессор Мираклизода Абдусалом Мустафо, ноибони ректор оид ба таълим Холиқзода Айниддин, ноибони ректор оид ба илм ва инноватсия Рафиев Сафархон ва деканону омӯзгорони факултетҳо иштирок доштанд.

Озмуни "Қафедраи беҳтарини сол", ки ба муносабати 30-солагии Истиклолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ монда шуда буд, ҷамъбаст гардида.

Озмуни мазкур низом ва раванди ҳавасмандгарднини соҳторҳои муассисаҳои таълимимро бо мақсади баланд бардоштани мақоми онҳо, ҳавасманд намудани онҳо дар рушди қобилияти илмии эҷодӣ, истифодай техника ва технологияи иттилоотию иртиботии мусосир, инчунин арҷ гузоштан ба арзишҳои миллию фарҳангӣ, тарбияи ҷаҳраҳои иштироки ҷаҳраҳои худшиносӣ, тайёр намудани мутахассисони соҳибқасби рақобатпазир дар бозори меҳнат ва тайёр кардани кадрҳои илмӣ-педагогӣ муайян менамояд. Дар натиҷа, ҷойи якумро кафедраи "Молия ва Ҷарз", мудири кафедра номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент Низомиддин Комилов, ҷойи дуюмро кафедраи "Педагогика" мудири кафедра, номзади илмҳои педагогӣ Лоиқов Парвиз ва ҷойи сеюмро кафедраи "Химия ва методикаи таълимии он" мудири кафедра, номзади илмҳои химия, дотсент Холиқов Сафар насиб гаштанд ва бо маблағҳои 2000, 1500 ва 1000 сомонӣ қадрдонӣ шуданд.

Мудирони кафедраҳо аз ҷониби ректори донишгоҳи Мираклизода Абдусалом Мустафо бо ифтихорномаҳо ва мукофотпӯлиҳо сарфароз гардонида шуданд.

Материалҳо бо роҳбарии асистенти ҳамин кафедра Сулаймони Абдуқадор, ҷойи дуюм ва маҳфили "Маърифати молиявӣ"-и кафедраи молия ва Ҷарз бо роҳбарии Назаров Шодӣ асистенти ҳамин кафедра сазовори ҷойи сеюм гардиданд

ва бо маблағҳои 1500, 1000 ва 500 сомонӣ қадрдонӣ шуданд. Дар анҷом аз ҷониби ректори донишгоҳи Мираклизода Абдусалом Мустафо роҳбарони маҳфилҳо зикргардидага бо ифтихорномаҳо ва мукофотпӯлиҳо сарфароз гардонида шуданд.

З МАҲФИЛИ БЕҲТАРИНИ СОЛ: МАҲФИЛИ "ЧАҲОНӢ АНДЕША" ДАР ҶОЙИ 1-УМ!

ТАБРИКОТИ

**РЕКТОРИ ДОНИШГОХУ ДАВЛАТИИ КҮЛӨБ БА НОМИ АБҮАБДУЛЛОХУ РҮДАКӢ, ДОКТОРИ
ИЛМҲОУ ПЕДАГОГӢ, ПРОФЕССОР МИРАЛИЗОДА АБДУСАЛОМ МУСТАФО БА
МУНОСИБАТИ СОЛИ НАВИ МЕЛОДӢ**

Хамватаанони азиз, устодону шогирддони арчманд!

Кулли устодон, шогирдон ва мардуми шарифи Тоҷикистони азизро ба муносабати фарорасии Соли нави милодии 2022 самимона табрику таҳдият гуфта, ба ҳамагон фазои орому осуда, рӯзгори обод ва хушҳоливу хушрӯй таманно менамоям.

Паёми имсолай Президенти мамлакат ба мақоми олии қонунбарори кишвар барои мардуми шарафманди Тоҷикистон воҷеан таъриҳӣ мебошад, зеро ин Паём дар соли сазовор пешвоз гирифтани 30-юмин солгарди Истиқлолу озодии Ватани азизамон ироа гардид, ки он ҳамчун санади муҳим ва роҷнамо барои фаъолияти минбаъдаи мо ба ҳисоб меравад.

Ҳайати устодону донишҷӯёни донишгоҳ кӯшиш ба ҳарҷ медиҳанд, ки ҳадафи пешгирифтани Роҳбари давлатро ҷиҳати баланд бардоштани сатҳи саводу маърифатнокии мардум, тақвияти ҳисси миллӣ, ватандӯстиву ватанпарварӣ, ҷуввияти миллӣ, арҷузорӣ ва омӯхтани забон, таъриҳ, фарҳанги бостонии тоҷикон, тавссеаи доираи донишу ҷаҳонбии илмиву техникий ва рушди илмҳои дақиқу табиӣ дар кишвар дастгирӣ намуда, дар амалӣ намудани он саҳмгузор бошанд.

Ҳайати профессорону омӯзгорони Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ дар соли 2021 фаъолияти худро дар асоси дастуру супоришиҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, Қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, барномаҳо, консепсияҳо, стратегияҳо, қарорҳои мушовараи Вазорати маориф ва илми ҶТ, низомномаҳо, нақшай корӣ, қарорҳои Шӯрои олимони донишгоҳ ва дигар санадҳои меъёрию ҳукуқии соҳаи маориф ба роҳ монда, корҳои назаррасу муҳимро анҷом додаанд.

Энэр кардан ба маврид аст, ки Донишгохи давлатийн Күлоб ба номын Абүабдуллохи Рӯдакӣ дар соли таҳсили имсола низ ба мисли солиёни пешин ба дастовардҳои назарраси илмию таҳсилӣ мушарраф гардид. Аз ҷумла:

- 36 адад тахтаи синфи харидорӣ шуда, тахтаҳои синфие, ки фарсуда буданд, пурра бо тахтаҳои нави замонавӣ иваз карда шуданд;
  - 491 адад мизу курсӣ ва 80 адад курсии ниммулоим харидорӣ гардид;
  - 257 адад барномаи таълимӣ пурра аз нав таҳия карда шуда, дар ШИМ-и донишгоҳ тасдиқ гардиданд;
  - 256 дарсҳои намунавӣ аз ҷониби омӯзгорон гузаронида шуд;
  - таъсиси ихтисосҳои нав (бакалаврият 2 ихтисос, магистратура 1 ихтисос ва докторантураи PhD 1 ихтисос);
  - донишгоҳ барои таъсиси гурӯҳҳо дар ихтисосҳои молия ва қарз бо забони русӣ ва иқтисодиёти ҷаҳон бо забони англisiй иҷозат гирифт;
  - харидорӣ намудани сервери пуритидор бо мақсади автоматику-нонидани ҷараён таълим;
  - бо мақсади мунтазам натиҷагирий намудани раванди таълим, холгузории рейтингии ҳарҳафтани наэлектронӣ ташкил карда шуд;
  - барои хуб шудани сифати таълим дар донишгоҳ аз як шакли тест ба чор шакли тест гирифтани имтиҳон ба рӯз монда шуд;
  - барои мӯтадил ва самаранок гузаронидани имтиҳон шабакаи ягонаи дохилидонишгоҳӣ таъсис дода шуд, барномаи компьютерии имтиҳонӣ пурра аз нав карда шуда, дар ҳар як факултет синфҳонаи имтиҳонотӣ ташкил карда шуд;
  - 2 адад синфҳонаи нави компьютерӣ таъсис дода шуд, ки дар маркази таҳсилоти фосилавӣ бо төъдоди 32 адад компьютер ва дар маркази бақайдгирий, тестӣ ва омор бо төъдоди 50 адад компьютер ташкил шудааст;
  - таҷдиди соҳтори маркази бақайдгирий, тестӣ ва омор ва муҷҷаҳазаи намудани он ба мизу курсӣ, компьютерҳои мусир ва пуритидор (9 адад моноблок):

75 адад дастуру китобҳои дарсӣ дар соли 2021 дар кафедраҳои донишгоҳ ба нашр расонида шуд.

Дар таърихи 76-солаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯаб-

Бо фармоиши Комиссияи Олии Аттестатционии назди Президенти

Чумхурин Ҷөнүлдүүлүштүү Академиянының навдатынан президенттүү
Тоҷикистон аз 3.12.2021, таҳти №348 дар назди Дониш-
гоҳи давлатии Күлб башкада номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ Шӯрои диссертат-
сионий оид ба дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD)-доктор
аз рӯйи ихтисоссои 6D010300 -Педагогика ва психология (6D010301 -
Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот), 6D012000-
Таълими касбӣ (6D012001.02-Назария ва методикаи омӯзиш (таҳсилоти
касбӣ)) ва 6D050300 - Психология (6D050307 -Равоншиносии
педагогӣ) ва оид ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ
аз рӯйи ихтисоссои 13.00.01-Педагогикаи умумӣ таърихи педагогика ва
таҳсилот, 13.00.08-Назария ва методикаи таҳсилоти касбӣ (13.00.08.02-
Назария ва методикаи фанҳои табиий (таҳсилоти касбӣ)) ва 19.00.00-
Илмҳои равоншиносӣ (19.00.07-Равоншиносии педагогӣ) таъсис дода
шуд.

Аз 545 нафар ҳайати омӯзгорон 90,4%-и онҳо ба корҳои илмӣ-такиқотӣ машгул мебошанд.

Тибки нақшай баргузории машваратҳои илмӣ 38 чорабинӣ гузарони-

да шуд, аз ҷумла 2 конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳурияйӣ, 3 конференсияи вилоятӣ, 1 конференсияи шаҳрӣ, 18 конференсияи умумидонишгоҳӣ ва 14 мизи мудаввар.

Фонди умумий китобхона дар давраи ҳисоботӣ 298000 номгӯйро ташкил медиҳад. Шумориа китобҳои электронӣ дар соли ҷорӣ ба 196375 расидаст.

Дар соли ҷорӣ 12 нафар омӯзгорон ва 8 нафар донишҷӯён ба стипендияи раиси вилоят, 1 нафар донишҷӯ стипендияи кумитаи ҷавонон ва ваозиш. 7 нафао гиондагони стипендияи Президентӣ мебошанд.

Дар соли 2021 профессорону омӯзгорони донишгоҳ 11 китоби дарсӣ, 21 монография, 29 васоити таълимӣ, 35 дастури методӣ ва зиёда аз 715 мақолаҳо ва фушурдаҳо, маърӯзаҳои илмӣ таҳия ва нашр намуданд.

Дастовардҳои илмии омӯзгорони донишгоҳ умебахш аст, зеро дар соли равон 24 нафар омӯзгорони донишгоҳ рисолаҳои илмии худро дифоъ намуда, 5 нафар барои ҳимоя расман иҷозат гирифта, рисолаи илмии 47 нафар тадқиготчиёни соҳаҳои гуногун ба охир расида, дар асафай ҳимоя ишора юсоӣ.

Боиси сарфарозист, ки ЗАФАР МИРЗОЁН - мушовири ректор оид ба иртибот бо ҷомеа барои силсилаи мақолаҳо доир ба ҳаёту фаъолияти сиёсиву чамъияти Қадҳрамони Тоҷикистон Мирзо Турсунзода голиби озмуни ҷумҳурӣявии "Ҷумҳурӣят" дар Шаҳринав ва Ҳисору Турсунзода соҳиби Шохҷоиза гашт.

Хафтаномаи "Омӯзгор" баҳшида ба "Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҷои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёй дар соҳаи илму маориф" озмун эълон карда буд. Озмун аз моҳи март соли 2020 то аввали моҳи июняи соли 2021 идома ёфт. Хурсандиовар аст, ки Ислом Гуломов, Корманди Шоистаи ҶТ, доктори илмҳои педагогӣ, профессори донишгоҳ барои мақолаи "Риёзидон бояд ҳамадон бошад!" дар озмуни мазкур ҷойи дуюмро соҳиб гардид.

Санаи 6-уми январи соли 2021 номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент Расулова Лутфия соҳиби "Ҷоизаи раиси вилояти Ҳатлон" барои олимони ҷавон гашт.

Дар рейтинги муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз ҷониби Агентии назорат дар соҳаи маориф баҳогузорӣ карда мешавад, Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ нисбат ба солҳои гузашта 5 зина боло, аз мақоми 17-ум ба мақоми 12 -ум гузаронида шуд.

Донишчүйн дар 40 мусобиқаюи сатҳи вилоятӣ, 30 мусобиқаюи сатҳи ҷумҳурияйӣ ва 3 мусобиқаи сатҳи байналмилалӣ иштирок намуда, соҳиби 50 адад медали тилло, 20 адад медали нуқра, 10 адад медали биринҷӣ, 10 нафар номзад ба устоди варзиш, 5 нафар ба устоди варзиш ва 150 нафар сазовори ифтихорномаҳо гардидаанд.

Дар доираи ба роҳ мондани ҳамкориҳо бо шарикони ҳоризӣ мусассар гардид, ки барои рушди самтҳои гуногуни таълим дар донишгоҳ қадамҳои устувор гузашта шавад.

Дар доираи лоиҳаи Эрасмус+ EXTEND, ки имсол соли ҷамъбастии лоиҳа мебошад, ба донишгоҳ ба маблаги умумии 238833,9 сомонӣ таҷхизоти мусосиртариин ворид карда шудааст.

Боварӣ дорем, ки ҳайати профессорону омӯзгорони Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ чун ҳама мардумони шарафманди тоҷик нангу номуси ватандорӣ ва ҳисси баланди миллӣ доранд ва бо ҷунин хислатҳои неку созандай ҳуд метавонанд комё-бихои наъ ба наъро ба даст оварда, барои соҳаҳои гуногуни ҳочагии

халқи мамлакат мутахассисони баландихтисос омода менамоянди.

Таманной онро дорам, ки соли 2022 барон Шумо ва тамоми мардуми шарифи Тоҷикистони соҳибистикӣол соли музаффарияту бурдбориҳо гардида, дар самти рушду нумуъ ва ободиву бунёдкорӣ ҳизмати амали-созии сиёсати хирадмандонаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пеш-вои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мӯҳтарам Эмомали Раҳмон баҳои шукӯғони Ватани азизамон неоӯву тавони тоза баҳшад!

Соли нави милодӣ муборак!

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН, ПЕШВОИ МИЛЛАТ МУҲТАРАМ ЭМОМАЛИ РАҲМОН "ДАР БОРАИ САМТҲОИ АСОСИИ СИЁСАТИ ДОХИЛӢ ВА ҲОРИЧИИ ҶУМҲУРИӢ"

минбаъдаи муносибатҳо бо кишварҳои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил, шарикони стратегӣ - Федератсияи Россия, Чин ва дигар шарикони худ, аз қабили Иттиҳоди Аврупо, Иёлоти Муттаҳидаи Амрико, кишварҳои Осиё, Ҳовари Миёна ва давлатҳои дигар минтақаҳои олам ҳамеша аҳаммияти хосса медиҳем.

Кишвари мо ҳоло дар ҳалли мушкилоти ҷаҳон ва минтақа, аз ҷумла дар масъалаҳои вобаста ба об ва таѓиреҳии иқлим, мубориза бо терроризму ифратгарӣ, қоҷоқи маводди мухаддир ва ҷинояткории муташаккили фаромилӣ саҳми арзишманд дорад.

Махсусан, силсилаи ташаббусҳои Тоҷикистон дар бобати ҳалли мушкилоти об дар ҷаҳон, ки дар сатҳи байналмилалий ҳамчун "Раванди оби Душанбе" пазирифта шудааст, кишвари моро дар арсаи ҷаҳонӣ ба таври хос мӯарриғӣ кардааст.

Ҳоло иқдоми ҷоруми Тоҷикистон - Даҳсолаи байналмилалии амал "Об барои рушди устувор" барои солҳои 2018-2028 дар сатҳи миллии минтақаӣ ва ҷаҳонӣ амалӣ шуда истодааст.

Ҳамзамон бо ин, масъалаи таѓиреҳии глобалии иқлим ва зарурати талошҳои муштарак барои рафъи оқибатҳои он ҳамчун мушкилоти ҷиддии замони мусоир мавриди таҷаҷӯҳи хоси кишвари мо қарор гирифтааст.

Тайи ҷанд даҳсолаи охир тақрибан сеяқи ҷаҳонӣ умумии пиряҳои кишвари мо, ки зиёда аз 60 фоизи заҳираҳои оби минтақаи Осиёи Марказӣ аз онҳо ташаккул мейбад, аз байн рафтааст.

Дар ин замана, кишвари мо ба мақсади эълон намудани соли 2025 ҳамчун Соли байналмилалии ҳифзи пиряҳо, мушаххас намудани Рӯзи ҷаҳонии ҳифзи пиряҳо ва таъсиси Бунёди байналмилалии ҳифзи пиряҳо якъо бо шарикони байналмилалии худ саъӣ карда истодааст.

Ҳозирини гиrom!

Мо ҳамеша ҷонидори рушди ҳамкориҳои созандо ба кишварҳои Осиёи Марказӣ дар асоси усули дӯстиву ҳамкорӣ, ҳусни ҳамҷаворӣ ва эҳтирумӣ ҷоизӣ мөнандӣ тарафайи дар минтақа мебошем.

Дар баробари ин, таъқид месозам, ки дар шароити ниҳоят ҳассосу мурakkabi минтақа ва ҷаҳон дар назди мо вазифаҳои бағоят мубрами амнияти, аз ҷумла мубориза ба зидди терроризму ифратгарӣ, қоҷоқи маводди мухаддир, силоҳ ва дигар ҷиноятҳои муташаккили фаромилӣ, инчунин, муҳоҷирати ғайрирасмӣ қарор доранд, ки вобаста ба ҳодисаҳои Афғонистони ҳамсоя торафт шиддат гирифта истодаанд.

Чунонки мушоҳида мекунем, вазъият дар ин кишвари ҳамсояи наздики мо ҳамоно пеҷида ва мурakkab боқӣ мемонад.

Зиёда аз бист сол мешавад, ки Тоҷикистон аз минбари созмонҳои бонуғузӣ байналмилалий ва минтақаӣ дикқати ҷомеаи ҷаҳониро ба қазияи Афғонистон ҷалб менамояд.

Бори дигар тақрор мекунам, ки ҳолати фоҷиабори дар ин кишвар баамаломада гуноҳи мardумi дорои тамаддун ва таъриху фарҳанги бисёр қадими Афғонистон нест, балки натиҷаи даҳсолати ҳориҷӣ ба корҳои дохилии он мебошад, ки беш аз 43 сол инҷоибидом дорад.

Мардуми Тоҷикистон натиҷаи даҳсолати доираҳои манфиатдори ҳориҷиро, ки боиси сар задани ҷонги таҳмилии шаҳрвандии солҳои 90-умии аспри гузашта, ба ҳалокат расидани

беш аз 150 ҳазор нафар ва ятим мондани зиёда аз 50 ҳазор нафар кӯдакон гардид, ҳаргиз фаромӯш намекунанд.

Бинобар ин, мо, ки ҷунин таҷрибаи талхи таъриҳӣ дорем, ҳеч гоҳ ба масъалаҳои дохилии ҳамсояҳои худ даҳолат намекунем ва дар муносибат бо онҳо ягон ҳадафи гаразнок надорем.

Мо ҳамеша ҷонидори он ҳастем, ки дар кишварҳои ҳамсояи мо сулҳу оромӣ ва суботи сиёсӣ ҳукмфармо бошад ва мо тавонем, ки бо онҳо дар фазои ҳамсоягии нек ва ҳамкории созандагӣ зиндагӣ кунем.

Маҳз бо ҳамин сабаб Тоҷикистон ҳамчун ҳамсояи наздикиарни Афғонистон ба тақдири мардуми азияткашидаи ин кишвар бетафовут буда наметавонад.

Мо ҷунин мешуморем, ки сарҷамъ соҳтани тамоми мардум ва таъсис додани ҳукумати фарғонири манфиатҳои ва намояндагони ҳамаи қавму миллатҳои ва нерӯҳои сиёсӣ ягона роҳи расидан ба суботу оромӣ дар Афғонистон мебошад.

Тақроран хотирнишон месозам, ки мардуми Афғонистон бо имконияту иқтидори бузурги сиёсӣ, тамаддунӣ, таъриҳӣ, фарҳангӣ ва иҷтимои, ки доранд, бояд тақдири имрӯзу ояндаи ҳудро ба даст гиранд.

Яъне соҳти давлатдорӣ ва тарзи идораи давлат бо майлу ироди ва роҳи ҳуди мардуми ин кишвар муйайян ва муқаррар карда шавад.

Имрӯз Афғонистон, мутаассифона, гирифтори буҳрони амиқи сиёсӣ ва гуманитарӣ мебошад, ки метавонад оқибатҳои ҷиддии дарозмуддатро ба бор оварад.

Дар робита ба ин, аз ҷониби ҷомеаи ҷаҳонӣ ба мардуми азияткашидаи Афғонистон расонидани кумакҳои башарии мақсаднокро амри зарурӣ мебонем.

Дар ин раванд, ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки дар доираи имкон барои расонидани кумакҳои башардӯстона ба мардуми бародари Афғонистон ҷорҷӯӣ ҳамояд.

Тоҷикистон дар ҳамоҳангӣ бо созмонҳои марбути байналмилалий имкониятҳои васеи логистикии ҳудро дар ин ҷондад ҷонидарӣ ҳамояд.

Ҳоло шаш пули дар замони соҳибистиколӣ дар сарҳадоти ду кишвар бунёдгардида барои расонидани кумакҳои башардӯстона ба мардуми бародари Афғонистон ғайрирасмӣ ҳамояд.

Ман борҳо таъқид карда будам ва ҳоло бори дигар иброз медорам, ки вазъияти Афғонистон ба амният ва суботу оромии минтақаи Осиёи Марказӣ, аз ҷумла Тоҷикистон таъсирӣ бевosita дорад.

Зоро Тоҷикистон бо Афғонистон 1400 километр хатти сарҳад дорад, ки 60 фоизи сарҳади умумии минтақаи Осиёи Марказирио бо ин кишвар ташкил медиҳад.

Яъне тамоми мушкилоте, ки дар минтақаи зикршудаи марзӣ ба вучуд меояд, аз ҷумла қоҷоқи рӯз ба рӯз афзояндаи маводи мухаддир мустақиман ва қабл аз ҳама, ба дӯши Тоҷикистон қарор мегирад.

Бинобар ин, мо ҳамеша ҷонидори ҳарчи зудтар барқарор гардидаи сулҳу оромӣ ва суботи сиёсӣ дар ҷаламрави ин кишвари ҳамсоя мебошем.

Ман ин суханҳоро дар асоси таҷрибаи талхи ҷонги таҳмилии шаҳрвандии солҳои навадуми Тоҷикистон мегӯям.

Агар Афғонистон дар он айём орому босубот мебуд, гурӯҳои экстреми-

стиву террористии аз ҷумлаи шаҳрвандони мо бо кумаку дастгирии кишварҳои манфиатдор ташкилгардида наметавонистанд қаламрави онро ҳамчун пойгоҳи аъмоли хунуни худ бар зидди Тоҷикистон истифода на-моянд.

Муҳтарам аъзои Маҷлиси миллӣ ва вакiloni Maҷlisi namoyandagoni

Maҷlisi Olii Ҷумҳуриi Toҷikiston!

Ҳамвatanonи азiz!

Роҳи тайкардаи кишвари соҳибистиколӣ мо дар давоми си соли гузашта, инчунин, дастовардҳое, ки мо дар ин муддат ба онҳо ноил гардиDEM, як нukta biseb̄ muҳimmo возеху rawshon sobit soxtonad: marдуми шарафmandi тоҷik metavonand dar sharoiti murakkabu buҳroni ҷaҳoni musoir bo nangu nomusi vatanorӣ, ҳissi balandi millӣ va irodai қaъb Vatan niyakaddasi ҳudro ҳifz kunaND, onro boz ҳam obod namoyand va nu fuze obrou Toҷikistoni ozodi soҳibixtiyero dар arsaи baiналмилалий baland bar dorand.

Дар ин давра маҳз ба шaroftati zaҳmati sodekona halki azizi Toҷikistoni va dastgiriivu pustibonii xurdru buzurgi kishvar az siёsatni peşgiriftai roҳbariati давлату Ҳukumat mo moshkiloti ziёdi iktisadiy ijtimoiro bartaraaf soxta, як kishvari oromu bosubot va rӯ ba taraqiqo buneid namudem.

Mo boroi oyanدا неки marдумi, ба хотираi taқvияti iқtidiori iқtisodii давлатamон, обodii Vatanamон va muҳimtar az ҳama, munzazam beҳtar namudani satҳu sifatni zindagii halkamoni pojdevari moshkiloti guzoшtem.

Naқshaҳoи sозандai mo dar doiraи chor ҳadafi strategi billozi dastgiri kuneM, ba yatimonu maъyobon va oilaҳoi kambiyoat famxoriy namoem, Vatanamонро sidqan dūst dorem, farzandonamонро dar ҳamini rӯxjia tarbia kuneM, ba Vatan, millat va давлати ҳud ҳargiz xiёnat na kuneM, zero xiёnatro na Hudo mebaҳshad va na bandaҳoi Hudo.

Mo boyad ҳamesho basabru taҳammul boшem, hamdigarro ҳamesho dastgiri kuneM, ba yatimonu maъyobon va oilaҳoi kambiyoat famxoriy namoem, Vatanamонро sidqan dūst dorem, farzandonamонро dar ҳamini rӯxjia tarbia kuneM, ba Vatan, millat va давлати ҳud ҳargiz xiёnat na kuneM, zero xiёnatro na Hudo.

Mo boyad ҳamesho basabru taҳammul boшem, hamdigarro ҳamesho dastgiri kuneM, ba yatimonu maъyobon va oilaҳoi kambiyoat famxoriy namoem, Vatanamонро sidqan dūst dorem, farzandonamонро dar ҳamini rӯxjia tarbia kuneM, ba Vatan, millat va давлати ҳud ҳargiz xiёnat na kuneM, zero xiёnatro na Hudo.

Bale eъtimodi komil dorem, kи tаmоми moshkiloti kambiyozor худамон va bo zaҳmati aҳlonavu sodekona marдумi sarbalandamон dar solҳoi nazdikarin bartaraaf mesozem.

Taъқid mесозам, kи tanҳo azumy irodai қaъb, eъtimod ba fardoi nek, zaҳmati soғdilona ba naфъi Vatan va давлат metavonad moro ba ҳadafخoи oliyamон rasonad.

Ba ҳamvatanonи azizam murochiat karda, ja nukta muҳimmo hotirniшon mesozam: modome kи mo ҳama якъo як kishvari dar dами ҳalokat қarordoshitaro ba қalamravi sulҳu oromӣ, suboti siёsӣ, vaҳdati millӣ va shukufoni obodӣ tabdil dodeM, қodir ҳastem, kи ҳama moshkiloti digarro niz bartaraaf karda, dar oyanدا nazdik Toҷikistoni maҳbubamонро bo zaҳmati sarčamъonavu vatanandostan boz ҳam obodu pešrafta gardonem va obrou onro dar arsaи baiналmилалий baland bar dorem.

Ba ҳamai shumo - ҳozirinи giromi va tаmоми marдумi shariifi Toҷikistoni aziz salomativu sarbalandayi va komёbiҳoi rӯzafruzun orzumandam!

ПАЁМИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ-ШАҲКИТОБИ МЕХР, САДОҚАТ ВА УМЕДИ БАСО БУЗУРГ БА ҶАВОНОН

(дар ҳошияни Паёми Пешвои муаззами миллат ба Маҷлиси
Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 21.12.2021)

Паёми навбатии Асосгузори сулху ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти мамлакат, муҳтарам Эмомали Раҳмон ба мақоми олии қонунбарори кишвар дар марҳалае ироа гардид, ки барои мардуми шарафманди кишвари азизамон, Тоҷикистон, воже-ан ҳам, марҳалаи таъриҳӣ, яъне ҳалқи саодатманди тоҷик 30-юмин согларди истиқтолу озодии Ватанамонро бо ифтихор ва ҳисси баланди ватандусту хештаншиносӣ истиқбол намуданд.

Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомали Раҳмон дар Паёми имсолаи худ ба Маҷлиси Олий, самтҳои асосии сиёсати дохилию ҳориҷии мамлакатро барои имрӯз ва давраҳои оянда муайян намуд. Паёми Пешвои миллат аз лиҳози фарогирӣ масъалаҳои муҳташами ҳаётӣ сиёсий-иқтисодӣ ва иҷтимоии мамлакат дар замони қувват гирифтани рақобатҳои глобалии давлатҳои абарқудрат ва дарёftи роҳҳои ҳалли мушкилоти башарӣ бо иқдомоти навин ҳучҷати арзишманд ва ҳидоятсозӣ мардуми кишвар маҳсуб мешавад, ки оид ба пешбури манфиатбори сиёсати ҳориҷӣ ва таъмини пешрафти соҳаҳои иқтисоду саноат, энергетика, роҳу нақлиёт, амнияти мудофиа, ҳифзи ҳуқуқу тартибот, тандурустӣ, фарҳанг, илму маориф, ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ, ҷавонон, варзиш ва сайёҳӣ вазифаҳои мушахасро ба миён гузошт.

Зимни ироаи Паёми Пешвои миллат дар баробари масалаҳои болозик, инчунин оид ба нақши ҷавонон дар рушду шукурои мамлакат ва масъулиятшиносӣ кордонии онҳо бо ҳисси саршор аз меҳру садоқат ва боварии қотеона ба насли созандаву бунёдкор сұхбат рафта, ин қишири чомеа ҳамчун нерӯи созанд, ояндана давлату миллат ва қувваи пешбаранди чомеа эътиరф гардиданд. Чунончи "Ҷавонон ояндана давлату миллат, қувваи пешбаранди чомеа ва захираи стратегии давлату ҳукумати мамлакат мебошанд.

Пешвои миллат, бо қаноатмандӣ ва ҳисси мамнуният из ҷавонони кишвар баён намуданд: "Ман борҳо таъқид кардам ва имрӯз бори дигар бо ифтихор иброз медорам, ки ҷавонони мо дорон ҳисси баланди миллӣ ва эҳсоси гарми ватандустиву ватанпарварӣ буда, дар мубориза бо ҳама гуна ҳафу ҳатарҳо, ки зидди давлату миллатанд, омода мебошанд ва манфиатҳои милиро аз ҳар манфиати дигар боло медонанд.

Ин нукот барои мо насли ҷавон боиси ифтихору сарфарозист ва гузашта аз ин аз мо масъулияти бузургро талаб менамояд, то ки мо ҷавонон нисбат ба ояндана давлату миллати худ бетарафӣ зоҳир накарда, ҳамқадам бо қувваҳои солим ва созанди чомеа дар ободӣ ва рушди он саҳмгузор башем, ҳамсолон ва ҳамсафони худамонро аз ғароиш ба гурӯҳҳои ифротӣ боз дошта, нерӯи онҳоро ба анҷоми қарҳои судман, ба нағъи ҳалқу Ватан равона созем.

Мусаллам аст, ки ҷаҳони муосир бо тазодҳои падидоҳи нави ба миён омада аз марҳа-

лаҳои пешини таърихи башар комилан фарқ менамояд, ки ин дигаргунӣ дар заминai раванди ҷаҳонишавии муносибатҳои арзишҳо ташаккул ёфтаанд.

Дар ин давра масъалаи ватанпастӣ, ифтихори миллӣ, ҳифзи ва нигоҳдошти арзишҳои таърихи фарҳангӣ вазифаи муҳим ва аввалиндараваҳа ҳар шахси бонангӯ номус, алалху-с ҷавонон ба шумор мерафад.

Ҳукумати мамлакат аз рӯзҳои нахустин ба масъалаи сиёсати давлатии ҷавонон аҳамияти зарурӣ зоҳир намуда, заминҳои моддиро ҷиҳати рушди босуботи он дар даврони соҳибикиолии кишвар мустаҳкам гардонид. Бадастории Истиқтолияти давлатӣ яке аз дастоварди беназери миллиати кӯҳанбунёди тоҷик маҳсуб мейёбад, ки дар роҳи давлатдорӣ дар давлатсолорӣ байд аз ҳазор сол маҳз бо заҳмату талоҳҳои пайгиранаи Пешвои муаззами миллиат, муҳтарам Эмомали Раҳмон барои миллиати тоҷик муяс-сар гардид, ки волотарин арзиш - Истиқтолияти давлатии ҳешро ба даст овард, таҳқим баҳшад ва дар заминai он ба дастовардҳои бузурги таъриҳӣ ноил гардаду ба сӯи ояндана дураҳшон устуворона қадам гузорад.

Ин нуктаро афзуданием, ки яке аз масъалаҳои арзишманди даврони соҳибикиолии кишвар ташаккул ёфтани сиёсати давлатии ҷавонон ва давра ба давра фароҳам оварданi заминai мусоид ҷиҳати рушди тақомули ҷавонон дар шароити мураккаби тағйирёбии соҳториҷа ҷамъияти мебошад.

Дар робита ба ин, Пешвои миллиат дар Паёми худ таъқид намуданд: "Ҳукумати мамлакат бо мақсади дастгирий ва ҳавас-мандгардонии ҷавонони лаё-қатманду соҳибмайрифат ва ватандусту ҳештаншинос, яъне насли ояндасози миллиат ва давлат дар сӣ соли соҳибикиолӣ таомоми шароиту имкониятҳои заруриро фароҳам овардааст".

Баёни ин нукта ба маврид аст, ки тамоми тадбирҳои амалигардонида ҳукумати мамлакат, аз қабили ташкилу ба роҳ мондани озму-нҳою маҳфилро ба хотири боз ҳам тақвият баҳшидан ҳувияти миллиӣ, ҳисси ифтихор аз таърихи таъмаддуни бостонӣ ва дар ин заминai баланд бардоштани сатҳи саводнокиу маърифатнокии ҷавонон дар назар дошта мешавад.

Тавре ки Пешвои миллиат муҳтарам Эмомали Раҳмон дар Паём иброз доштанд: "...ҳадафи мо аз баргузории озмуноҳи "Илим-ғуруғи маърифат", "Тоҷикистон-Ватан азизи ман", "Фурӯғи субҳи донӣ қитоб аст" ва олимпиадаву озмуноҳи гуногун тақвият баҳшидан ҳувияти миллиӣ, ҳисси ифтихор аз таърихи таъмаддуни бостонӣ ҳамон, боз ҳам баланд бардоштани сатҳи саводнокиу маърифатнокии мардум, қабл аз ҳама, наврасону ҷавонон, тақвияти завқи зебоипарастии онҳо ва пайдо кардани истеъоддоҳои нодир аз байни наслҳои ояндасоз мебошад.

Бо асосирии нукоти дар боло дарҷардида иброз менамояд, ки Паёми Пешвои муаззами миллиат, муҳтарам Эмомали Раҳмон ҳамчун як шаҳки-

тоби меҳр, садоқат, боварӣ ва ҷавонӣ басо бузург барои наврасону ҷавонон ироа гардид.

Дар ҷавоб ба ҷунун ғамхории сатҳи баланд моро зарур аст, ки даст ба дasti ҳам дода, аз ҳар-вакта бештар меҳнат кунем, кӯшиш намоем, ки донишҳои замонавӣ дошта бошем ва бо интихоби дурустӣ касб баҳри ободиву пешрафти сарзамини аҷодӣ ва ҳимояи Ватан азизамон саъю талош намоем.

Дар робита ба ин, сидқӯни саимиона ва бо тамоми меҳри инсоние, ки дар вуҷуд мепарварем, иброз медорем, ки бо Пешвои муаззами худ ифтихор менамоем ва ҷиҳати иҷрои дастуру супоришҳои дар Паём ироа гардида дар назди худ ҷунун вазифагузорӣ менамоем:

- Қабл аз ҳама, бо эҳсоси ватандустии ҳештаншиносӣ осори пургованоти ниёгон ва таърихи гузаштаи миллиати бузурги тоҷикро омӯхта, дар заминai он до-

нишу заковати замонавиро аз худ менамоем;

- Озодиву соҳибиҳтиёрии кишварамонро асоси ҳуҷбактии худ ва наслҳои ояндана миллиат шуморада, Истиқтолияти давлатиро ҳамчун дастоварди бузурги таъриҳӣ ҳифз месозем;

- Ватанро дӯст дорем, аз он ифтихор кунем, барои ҳимояи он омода бошем, шуқрони соҳиб-ватаниву соҳибдavlatiro ба ҷо меварем;

- Дар шароити торафт шиддати гирифтани равандҳои ҷаҳони-шавӣ Ватан, модар, забон, фарҳанг ва расму ойнҳои миллиӣ, инчунин ҳаҷтирум аргунорӣ ба ҷаҳонро мӯқаддасоти миллииву давлатиамонро моҳияти ҳаётан ҳуҷбактии худ менамоем ва барои пойдории ин муқаддасоти камари ҳиммат баста онҳо ба таври ҳаме-шагӣ дифӯз менамоем;

- Ҳуввият ва андешаи милли-амонро васеҷӣ намуда бо ақида-ву гароишҳои бегона-парастӣ оштинопазир мебошем;

- Арзишҳои умумимилиӣ ва ҳифзи манфиатҳои ҷаҳонро аз ҳамаи манфиатҳои дигар боло мегузорем ва ороҳо пойдевори тарбияи ватандустӣ медонем.

Барои амалий намудани вазифаҳои гузашташуда, моро лозим аст, ки сараввал таърихи гузаштаи миллиат, осори адабии гарон-баҳсову оламшумули ниёғонамонро чун ганҷинаи пурарзиш ва манбаи тарбияву ташаккули инсони комил, сарҷашмаи пурганават, ки дар масири садсолаҳо дар тарбияи мъаънивии миллиати тоҷик ва мardumoni dигар нақши пурарзиш бозidaast, omӯzem.

Муҳаммадҷони АБДУВОҲИД, муаллими қалони кафедраи забони тоҷикӣ
Бахтовар БОБОЕВ, мудири баҳши таҷрибаомӯзӣ ва корбо мутахассисони ҷавон

• Шеъри рӯз

Розиқи ФОНИЙ

ДАРСИ ИНСОФ

Чанд тақлид зи андешаи аҷодод кунед?

Дӯстон, баҳри Ҳудо фикри нав Ҷӯд кунед.

Дилам афсурда дар ин кунҷи қафас, ҳамнағасон, Арзи ин мурғи гирифтӣ ба сайдӣ кунед.

Ҳасу хоре, ки ба таъмири қафас даркор аст, Ҷамъ созеду аз он лонае обод кунед.

Эй бузургон, сабаки ҷавор ба тифлон надижед, Дарси инсиф дар ин мадраса иршод кунед.

Ман зи тағриқи шумо ҳамватаён дилгирам, Ҳама якранг шаведу дили ман шод кунед.

Рафт бо шӯру фифон, Фонӣ, аз ин базми нишот, Сари ҳокаш ивази фотиҳа фарёд кунед.

ЧОР ҲИҚМАТ

Дӯстони азиз! Мо дар ютуబ шабакае бо номи "Ҷаҳонгиршоҳ Рустамшоҳ" созмон додем, ки дар он беҳтарин қиссаҳо нақл карда мешаванд. Аз ин хотир, ба шабакаи мо обуна шавед ва ғизои маънавӣ гиряд!

ФАРИШТАЕ ДАР ЗАМИН

Чарли Чаплин ҷунун нақл мекунад:

- Вақте тифл будам, канори модарам меҳобидам ва ҳар шаб як орзу мекардам. Масалан, орзу мекардам, ки дар баландтарин ҷарҳофалаки дунё савор шавам.

Мегуфт:

- Мебарамат ба он шарте ки бихобӣ.

Як шаб пурсидам:

- Ҳар вақте ки бузург шавам, ба орзӯҳоям мерасам?

Гуфт:

- Мерасӣ, ба он шарте ки бихобӣ.

Ҳар шаб ба ин ҳуҷбакти мебошад. Вақте ки бузург шудам, орзӯҳоям кӯчак шуданд. Дишаб модарамро хоб дидам.

Пурсид:

- Ҳанӯз ҳам пеш аз хобат баҳри орзӯҳоят фикр мекунӣ?

Гуфтам?

- Шабҳо намехобам.

Гуфт:

- Магар чӣ орзу дорӣ?

Гуфтам:

- Ту инчо бошив ҳеч орзу надошта бошам.

Гуфт:

- Саъӣ мекунам, ки ба хобат биоям, ба он шарте, ки бихобӣ.

- 376 сола - ҷавоб медиҳад шӯрӯл.

- Эй мурғ, ин ҳама умро чӣ гуна ба сар бурдӣ ва чӣ коре кардӣ?

- Ҷаноби Одам, ман ҳеч коре накардам. Фақат нӯшидам, хӯрдам, хӯфтам ва насламро зиёд кардам.

Мард шӯрӯлро таҳқиркуон гуфт:

- Шарм дар, мурғи абллаҳ, 376 сол зистиву боз ҳам ҷоҳил мондай. Ҳеч рушде накардай.

Шӯрӯл дар ҷавоб гуфт:

- Ҳирадро бо дарозумрӣ на-меебанд. Мо абллаҳем, аммо мегавонем худро тасалло дидем, ки дар давоми 400 соли ҳаётамон камтар аҳмакиҳо мекунем нисбат ба Одам, ки дар чил соли зинда-гияш баҳри ҳама бетамишиҳо фурсат мейёбад. Ман 376 сол зистам, аммо боре надидаам, ки шӯрӯлҳо миёни худ ҷанг кунанду ҳамдигарро күшта бошанд. Аммо

АФЗОИШИ ТАБИИ АХОПЙ ВА ТАШАККУПИ ШАХСИЯТИ ДОНИШЧҮЁН

Тибки иттилои Агентии омори назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳолати 1 уми январи соли 2021 шумори аҳолии ҔТ ба 9 миллиону 504 ҳазор нафар расидааст, ки ҳудуди 7 миллион дар дехоту 2,5 миллион дар шаҳрҳо истиқомат мекунанд. Дар асоси дурнамо то соли 2030 аҳолии Тоҷикистон ба 12 миллион нафар ва то соли 2100 аз 25 миллион нафар мегузард. Дар соли 2020 дар Тоҷикистон 239,7 ҳазор нафар таваллуд шудааст, ки 41,7 ҳазор нафарашон фавтидаанд. Тибки гуфтаҳои департаменти иқтисодӣ ва иҷтимоӣ СММ дар тули 30 соли охир шумори аҳолии ҷаҳон 2 миллиард афзоиш мейбад ва соли 2050 тақрибан шумораи аҳолии Тоҷикистон ба 16 миллион ва соли 2100 ба 25 миллион нафар мерасад.

Дар минтақаҳои маъмурӣ Тоҷикистон афзоиши аҳолӣ чунин мебошад: дар вилояти Ҳатлон ба 3 миллиону 425 ҳазор нафар, дар вилояти Суғд 2 миллиону 754 ҳазор нафар, дар ноҳияҳои тобеи марказ 2 миллиону 216 ҳазор нафар ва сокинони шаҳри Ҷӯшанде бе 880 ҳазор нафар ва дар ВМҚБ ба 231 ҳазор нафар расидааст, ки ин аз сурати баланди афзоиши аҳолӣ даракт медиҳад.

Омӯзгори фанни географияро ин равқамҳои дар боло зикршуда водор месозад, ки чи дар мактаби олий ва чи дар мактаби миёнаи умумӣ ба донишчӯён ва муҳассилони мактаби умумӣ ҳамкориро дуруст ба роҳ монда, масъалаи афзоиши табиии аҳолиро баррасӣ карда тавонанд ва яке аз масъалаҳои умумиҷаҳонии инсоният қарор доштани онро гуфта диханд. Дар назди инсоният зиёда аз 10 масъалаи глобалий, яъне, умумиҷаҳонӣ вучӯд дорад. Яке аз онҳо ин зиёдшавии аҳолӣ мебошад. Барои ҳамин, оид ба ин масъалаҳои глобалий Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд" 2.08.2011 №762 ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи таъзими анъана ва ҷаҳону маросимҳо" аз 08.02.2011 №274 қабул намудааст. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи таълиму тарбияи фарзанд" ва "Таъзими анъана ва ҷаҳону маросимҳо" саривақтӣ буда, мо омӯзгоронро водор месозад, ки маънову муҳтавои ин қонунҳоро ба падару модарон ва донишчӯёни мактаби олий ва ҳонандагони мактабҳои миёнаи умумӣ дуруст ра-

сонида тавонем ва онҳо инро иҷро намоянд ва дар оилаҳо таъзимро ба роҳ монда, дар таълиму тарбияи фарзандонашон масъулияти ба душ дошта бошанд. Барои ҳамин, Ҳукумати ҔТ соли 2015 ро Соли оила эълон намуданд ва вобаста ба ин бисёр ҷорабаниҳои зарурӣ ва са-

улият дошта бошем ва талошҳои пайвастаи Пешвои миллиатро дар ин самт дастгири қунем, то ки ҳонандагон, донишчӯёну падару модарони мо босавод шуда, таъиати худро омӯзанд, забони тоҷикии худро ҳифз қунанд ва дар бораи бузургони худ маъльмот дошта бошанд. Ба қадри онҳо расанд ва бо ҳамин восита тавонем дар замони онҳо ҳиссси ватандустӣ, ҳуввияти миллӣ, муқаддасоти миллери бедор наимоем. Дониш гирифтани босавод шудан дар шароити бозори иқтисодӣ ба ҳамаи мо зарур аст, ки то аз рушду нумӯи ҷаҳонӣ боҳабар бошем, ба ҳар равияҳои тундгарову иртиҷои шомил нашавем. Якчанд пешниҳоди худро оиди таълиму тарбияи фарзандон дар замони ҷаҳоншавӣ ба ҳонандагон азиз мансур месозам.

1. Оила, ки ячайкаи худратарини ҷамъият аст ва бисёр муқаддас аст, таълиму тарбияи фарзандон аз он ҷо сар мешавад ва мо падару модарон масъулияти худро дар ин ҷода бояд дучанд қунем.

2. Оила тоҷик таъзимро тақозо дорад

"Омӯзгор шамъ асту ҳуд месӯзад ва ба дигарон равшани мебахшад. Барои ҳамин ҳама вақт ба қадри меҳнати омӯзгор бояд расид".

Ривақтӣ доир шудаанд. Бузургони мо дар бораи тарбияву таълим додани фарзанд ва гуфтаҳои гӯҳаррез зиёд доранд. Аз ҷумла:

**Ҳеч неъмат беҳтар аз фарзанд нест,
Чуз ба ҷон фарзандро пайванд нест.
Ҳосил аз фарзанд бошад коми мард,
Зинда бо фарзанд монад номи мард.**

Дар васфи омӯзгор гуфтаанд: "Омӯзгор шамъ асту ҳуд месӯзад ва ба дигарон равшани мебахшад. Барои ҳамин ҳама вақт ба қадри меҳнати омӯзгор бояд расид".

**Ҳаққи устод аз падар беш аст,
Ва аз падар устод дар пеш аст.**

Таълиму тарбияи фарзанд басо кори мушкил буда, аз падару модарон ва омӯзгорон талаб мекунанд, ки дар оилаҳо ин корро бояд иҷро намоем. Ба ҳамин васила оид ба ин масъалаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дикъати ҷиддӣ дода истодааст.

Президенти ҔТ муҳтарам Эмомали Рахмон дар суханрониҳояшон бо аҳли ҷомеа таъқид мекунанд, ки оилаи солим ин ҷомеаи солим аст. Аз ин гуфтаҳо омӯзгорон рӯҳу илҳоми тоза гирифта, ин масъаларо бояд ба мардум ғаҳмонда бошанд ва масъулияти ба дӯш гирифтаашонро иҷро қунанд. Дар Тоҷикистон мавҷуд будани 41 муассисаи олий, коллеҷҳо, литесӣҳо, омӯзишгоҳҳо, мактабҳои президенտӣ ва мактабҳои хуби муҷаҳазардонида бо тамоми техникаву технологияи ҳозиразамон барои таълиму тарбияи хуб додани фарзандон ва босаводкунонии оммавии аҳолӣ шароити хубе муҳайё шудааст, ки ин аз сиёсати маорифпарварони Президенти қишинвар, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллиат даракт медиҳад.

Ман ҳаминро зарур мешурам, ки ҳамагон ба ин кори басо сангину мушкил масъ-

ва мекоҳад.

3. Дар шароити оилавӣ барои таълиму тарбияи фарзанд имконияти хуб муҳайё кардан лозим аст.

4. Ба қӯдак рост гуфтан, ҳақ гуфтан, хуб гуфтан, ба роҳи рост ҳидоят карданро бояд омӯҳт.

5. Падару модарон бояд чунин хислатҳоро доро бошанд ва аз бузургон панд гирифта бошанд. Рафтори хуб, гуфтори хуб ва кирдори хуб.

6. Дар дехоти Тоҷикистон ташкил кардан боғчаҳо ва марказҳои инкишифи қӯдак.

7. Ба мактаб тайёр кардан қӯдак.

8. Робитай дуруст ва хуб ба роҳ мондан байни оила ва мактаб.

9. Ҳамкорӣ кардан бо омӯзгорони муассиса ва маҳсусан бо роҳбарни синфи фарзандон.

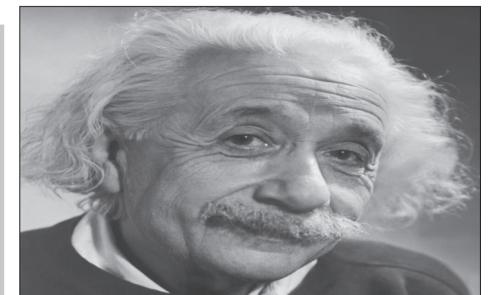
10. Ба маъмурият ва омӯзгорон робитай хуб барқарор намуда ва ба инкишиф додани қобилияти зеҳни фарзандон мусоидат намоем.

11. Фарзандро ба роҳи рост ҳидоят намуда, ба ӯ барои дар оянда таҳсилро давом додан дар мактаҳои олий тайёр намоем.

12. Танҳо ва танҳо бо ҳамин тавсияҳои дар боло зикршуда мо аҳли ҷомеаи Тоҷикистон метавонем фарзандони солим, боодоб, ватандар, ватандустдор ва табиатдустдор, меҳанпарастро ба воя расонида, ба нафъи оила ва ҷомеа истифода бурда, Тоҷикистонро рушд дихем.

Боқӣ сарбаланду сарфароз бошед ҳонандаги азиз!

**Убайдулло КАРИМОВ, муовини
кардори Раёсати кадрҳо ва корҳои
маҳсус, саромӯзгори кафедраи
географияи сайёҳӣ**

14 ДАЛЕЛИ ҶОЛИБ ДАР БОРАИ АЛБЕРТ ЭЙНШТЕЙН

1. Эйнштейн ба монанди ҳамаи одамони наҷиб бэъзе хислатҳои аҷоиби гароби дошт. Вай ҳеч тоҳуҷи чуроб намепӯшид ва онро бефоида мөҳисобид.

2. Дар муқоиса ба майнаи сари одамони одӣ устуҳони пешонии Эйнштейн (қисме, ки маълмомтаро таҳлил ва коркард менамояд) 15% васеътар буд.

3. Эйнштейн ғичҷакро хеле дӯст мешош ва худаш тасдиқ мекунад, ки агар олими намебуд, мусиқаӣ мешуд, зеро ўзиндагӣ, афкор ва андешаи худро тавассuti мусиқи мединд.

4. Эйнштейн ҳамаи маблагҳои аз Ҷоизаи Нобели бадастоварда, аз рӯи ҳисобҳои имрӯза тақрибан 32 250 \$ ё 400 000 \$-ро ба завҷааш Милева Марич мепод, ки аз маоши профессор якчанд маториба зиёдтар буд.

5. Эйнштейн бо дуҳтари амакаш, яъне ба завҷаи дуюмаш, ки Элза ном дошт, оиласор шуд ва ў дуҳтари амаки олим - Рудолф Эйнштейн буд.

6. Эйнштейн дар ибтидои фаъолияти худ дар маркази патентӣ кор ва ба патентҳои дастгоҳҳои электромагнитӣ баҳо медод.

7. Ғичҷаки Эйнштейн Лина ном дошт.

8. Эйнштейн хотираи хуб надошт ва ҳамеша номуи ҷаҳони инсонҳо ва рақамҳоро фаромӯш мекард.

9. Новобаста аз оне ки ҳамагон Эйнштейнро аз рӯйи назарияи нисбият мешинносанд, олим Ҷоизаи нобелиро барои қашфи ҳодисаи фотоэффект гирифтааст.

10. Эйнштейн ба мисли Шелдон Ли Купер аз силсилафилми "Назарияи таркиши бузург" аз омӯхтани рондани мошин даст каршид.

11. Дар ибтидои асри XX Эйнштейн маҷбур шуд, ки қӯдакони синни мактаби омӯзанд, зеро вазъи молиявии ўхеле паст гардида буд.

12. Эйнштейн тӯли 20 сол, аз соли 1913 то соли 1933 директории Институти физикаи кайзар Вилгелмро бар ӯҳда дошт.

13. Ба шарафи исми Эйнштейн синдроме номгузорӣ гардидааст, ки аломатҳои асосии он хуб инкишиф наёфтани нутқи қӯдакони то синни 5-сола мебошад. Ин синдромро дуҳтур Томас Соуэл қашф намуд.

14. Ба Эйнштейн мусъසар гардид, ки факат ҳисобкуниро дар муддати 15 сол аз ҳуд намояд.

Мавод аз фейсбуқ

ЭЪТИБОР НАДОРАД

Дафтарчай имтиҳонӣ, ки Донишгоҳи давлатии Қӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ соли 2020 ба магистранти соли 2-уми факултати филологияи ҳориҷӣ (таълими рӯзона) Шоевна Дилюзода додааст, бинобар сабаби гум шуданаш аз эътибор соқит дониста шавад.

XXXX

Дафтарчай имтиҳонӣ, ки Донишгоҳи давлатии Қӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ соли 2017 ба донишҷӯи соли 5-уми факултати тарбии ҷисмонӣ ҳориҷӣ (таълими фосилавӣ) Норов Файзулло додааст, бинобар сабаби гум шуданаш аз эътибор соқит дониста шавад.

XXXX

Дафтарчай имтиҳонӣ, ки Донишгоҳи давлатии Қӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ соли 2017 ба донишҷӯи соли 3-уми факултати физика ва математика (таълими фосилавӣ) Бердимуродов Муҳаммадалӣ додааст, бинобар сабаби гум шуданаш аз эътибор соқит дониста шавад.

Эълон

Кафедраи забонҳои ҳориҷӣ ва модели инновацисонии таҳсилоти Донишкадаи технология ва менемечменти инновацисонӣ дар шаҳри Қӯлоб барои ишғоли вазифаи дотсенти кафедра (1 чой) эълон мекунад.

НОВОГОДНЕЕ ПОЗДРАВЛЕНИЕ

История происхождения нового года за столетия своего существования преодолела множество этапов и перемен. Смешались даты отмечания и традиции, появлялись новые символы и персонажи, а старые уходили в безвестность.

Новый год один из самых любимых и ярких праздников, который с удовольствием отмечают во всех странах мира. В силу того что у разных народов мира религия, обычаи, традиции, различны и Новый год везде встречают по-разному. Однако все приготовления к празднику, сам праздник и воспоминания о нём у всех людей вызывают яркие чувства и

ҲАЗПХОИ СОПИНАВӢ

Ба Абдусалом МИРАЛИЗОДА, профессор, ректори донишгоҳ.

Хушгапу ширинкалом,
Ҳастӣ соҳибэҳтиром.
Марди оқили кордон,
Миралӣ Абдусалом.

Ба Кӯгъан ИЗЗАТУЛЛОЕВ, мушовири ректор

Ҳимматбаланд ҳастӣ,
Ҳастӣ ба мо пирӣ кор.
Дар ҳама ҷо намоем,
Мо бо Шумо ифтихор.

Ба Айниддин ХОЛИҚЗОДА, нооби ректор оид ба таълим

Аз муовини аввал,
Айниддин Холикзода.
Наемед наҳоҳад гардида,
Ҳеч ягон корафтода.

Ба Шарофат ХУДОЙДОДОВА, нооби ректор оид ба муносибатҳои байнамillati

Аз насабат маълум аст,
Ки шахси худододӣ.
Дар миёни бонувон,
Ту беҳтарин устодӣ.

Ба Сафархон Ра菲ев, нооби ректор оид ба илм ва инноватсия
Баҳши илми донишгоҳ,
Роҳбарааш Сафархон аст.
Бо ў сүҳбат гар кунӣ,
Ноёфтани инсон аст.

Ба Ҳотамишо НАЗАРОВ, нооби ректор оид ба тарбия
Устоди ширинсӯҳан,
Ҳотамишо Сарфароз.
Ҳамеша барои ту,
Хоҳем мо умри дарoz.

Ба Мӯъмин ДОСАКОВ, нооби ректор оид ба корҳои ҳочагӣ
Боовар кунед тан додам,
Ба кору бори Мӯъмин.
Ҳама ба хоккорияш,
Гуфтанд ҳазор оғарин.

Ба Зокир ГАДОЕВ, сармуҳосиби донишгоҳ
То расад ба коргарон,
Сари вақт музди маош.
Зокир барои ин кор,
Мекунад саъю талош.

Ба Файзуллоҳӯча АМИРОВ, сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои маҳсус

Гуфтам: акаи Файзулло,
Роҳбар чӣ гуна бошад?
Гуфто: кораш ба зердаст,
Бояд намуна бошад.

Ба Анеар ШАРИПОВ, сардори Раёсати таълим

Ҳиммати мардона кард,
Шарифзода Аниварҷон.
Шаффофияти таълим,
Набошад кори осон.

Ба Маҳбуба БОБОЕВА, сардори шӯбāi мониторингӣ назорати сифати таълим

Сифати таҳсилотро,
Сидқан кунӣ назорат.
Гӯям ба амири виҷdon,
Аҳсан ба ин рафторат.

Ба Мунир САФАРОВ, сардори Маркази таҳсилоти фосилавӣ

Аз Сафар Мунир бипурс,
Таълими фосилавӣ.
Қаноатманд гардӣ,
Ҳарфе аз ў бишнаеӣ.

Ба Зайнаб САМАРИДДИНОВА, сардори Раёсати илм ва инноватсия
Зайнаби Самариiddin,
Дар як баҳше сардор аст.
Ҳар як коргари ин баҳш,
Хушгапу хушрафтор аст.

Ба Гадомад ЗУЛФИЕВ, сардори шӯbāi ТАКИП
Гадомад дар кори худ,
Дорад хело бартарӣ.
Боовар кунед меарзад,
Ўба кори роҳбарӣ.

Ба Абдулмомон ЗОИРОВ, сардори Маркази ТИК
Компьютер шуд вайрон,
Манон расид ба ёдам.
То коргарош расиданд,
Ба сад фикр афтодам.

Ба Умеда ҚУРБОНОВА, сардори Маркази рушди касбия ва инноватсия
Хоҳӣ, ки бошӣ оғаҳ,
Ту аз замони имрӯз,
Технологияи нав,
Аз Умеда биомӯз.

Таҳияи Убайдуллои АБДУСАМАД

АҲАМИЯТИ СОҲАҲОИ АРЗИШИ ИЛОВАГИАШОН БАЛАНД

Агар то соли 1995 аз Тоҷикистон танҳо алюминий аввалия ва нахи пахта содир карда мешуд, пас, аз соли 1998 ҳиссаи чунин маҳсулотҳо, ба мисли нуриҳои минералӣ, сангҳои қимматбаҳо, маҳсулоти нимтайёر ва тайёри нассочӣ, маҳсулоти кишоварзӣ ва гайраҳо афзуда истодааст. Дар соли 2010 фарқи содирот ва воридот - 1,5 млрд. долларро ташкил дод ва ин нишондиҳанда дар соли 2008 (давраи пеш аз бӯхрони молиявии ҷаҳонӣ) 1,9 млрд. доллар буд. Афзудани ҳамми воридот дар шароити заиф будани базаи содиротӣ ба он оварда мерасонад, ки пеш аз ҳама асъори хориҷӣ аз кишвар берун меравад ва инчунин таваррум бо молҳои хориҷӣ ба ҷумҳурӣ ворид мешавад.

Дар самти интиҳоби стратегияи ба содирот равонашуда, зиёд намудани ҳиссаи соҳаҳои арзиши иловагиашон баланд мӯҳим аст. Дар ин ҷода ҳамми фоида ва музди меҳнат дар иқтисоди миллӣ афзоиш ёфта ба рушди иқтисодӣ таъсiri мусбӣ ҳоҳад расонид.

Арзиши иловагӣ. Арзиш = истеъмолоти миёнгоҳӣ + арзиши иловагӣ

Ва дар навбати худ: Арзиши иловагӣ = Музди меҳнат + Фоидা.

Стратегияи корхонаҳои Чин: ҳиссаи арзиши иловагии баландро дар таркиби маҳсулоти миллии ба содирот равонашуда мунтазам зиёд мегардонанд ва бо ин роҳ ба фоидай нисбатан баланд ноил мегарданд.

Иқтидори гидроэнергетикӣ. Дар сурати истифодаи иқтидори гидроэнергетикӣ дар соли 2015 то 24,6 млрд. кВт.ст., аз меъёри масрафи кувваи барқ истеҳсолоти саноатӣ 10,9 млрд. сомониро дар соли 2015 ташкил медиҳад. Ҳамин гуна ҳисоб нисбат ба соли 2020 нишон дод, ки истеҳсолоти саноатӣ дар мамлакат то ба ҳамми 12,5 млрд. сомонӣ меафзояд,

ки ин аз нишондиҳанда соли 2009 қарib 2 маротиба зиёд аст. Дар ин ҳолат ташкил ёфтани таҳминан 70-80 ҳазор ҷойҳои кори нав дар соҳаҳои саноати мамлакат имконнок аст. Бинобар ин, ба он соҳаҳои бояд афзалият дода шавад, ки арзиши иловагиашон нисбатан баланд аст.

Соҳаҳои арзиши иловагиашон баланд. Ба қатори маҳсулотҳо, ки афзалиятнокии нисбияшон зиёд шуда истодаанд доҳил мешаванд:

- маҳсулоти ҳоҷагии қишлоқ;
- саноати кӯҳкӯҳӣ (сангҳои гуногун) ва коркарди ашёи хоми минералӣ;
- нахи пахта ва маҳсулот аз он;
- пӯст ва маҳсулот аз он;
- тамоку ва маҳсулоти тамоку;
- маҳсулоти саноати нассочӣ;
- маҳсулоти саноати ҳӯрок;
- саноати истиҳроҷ (металлҳои қимматбаҳо ва марворид);
- металлургия (алюминий, мис, фулузот ва маҳсулотҳо аз он);
- маҳсулоти саноати химия ва гайраҳо.

Ҳамин тарик, барои баланд бардоштани иқтидории содиротии кишвар дар доираи солҳои индустрialiқунони босуръат дар кишвар чунин ҷараҳоро амалаи намудан зарур ва ҳатми мебошад:

- баланд бардоштани маҳорати қасбии менечерон;
- истифодаи ҳаматарафаи натиҷаҳои илмию таҳқиқотӣ дар раванди истеҳсолот;
- васеъ намудани фаъолияти навҷорисозӣ;
- ҳамкории бахши ҳусусӣ бо бахши давлатӣ;
- ҳампайвастагии илм ва истеҳсолот ва дигар ҷараҳо.

Зебунисо НАИМОВА, ассиистенти кафедраи назарияи иқтисодӣ

ПАЁМ - НАВИДЕ БАРОИ ЗИНДАГИИ ШОЙСАТИ МАРДУМ

Мо, ҷавонони ҳуҷбати даврони истиқолияти шуқрона аз ободиву сарҷамӣ ва иттиҳоду ҳабастагӣ мекунем, ки дар фазои орому осудаи кишвар умр ба сар бурда, пайи фаъолияти хеш мебошем.

Паёми навбатии Асосгузори сулҳу вахдати миллӣ- Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомали Рахмон ба Маҷлиси Олий фарогири ҳамаи соҳаҳои барои ҳалиқ мӯҳим буда, онро кулли сокинони мамлакат бо шурӯ шавқ тарииҳ шабакаҳои телевизинӣ мустақим тамошо карданд.

Паёми ироашуда аз пâёмҳои қаблӣ ба кулӣ тағовут дошт, зоро таъқиду таҳлилҳо, пеш аз ҳамаи фарогири дастоварҳои соли Истиқолияти давлатӣ буд.

Муҳтарам Пешвои миллат ба таври одилона ва олимона тамоми соҳаҳои қадилии кишварро баррасӣ карда, ҷиҳати боз ҳам ҳубтар гардидани кор пешниҳодоти муғидро манзур доштанд. Махсусан, ба соҳаҳои маориф истодагарӣ намуда, аз камбузҳои ҷойдоштаи ин самт ҳарф заданд. Ба таъқиди муҳтарам Пешвои миллат "Дар даврони соҳибистикӣолӣ мо бунёди маорифи миллӣ ва ворид гардидан ба фазои таҳсилоти байнамилапиро ҳадафи мӯҳимтарин ва самти афзалиятноки сиёсати иҷтимоӣ давлат ва Ҳукумати мамлакат қарор додем. Зоро мӯҳим мешуморем, ки бунёди миллат аз маориф оғоз мейёбад ва ғамхорӣ нисбат ба маориф - сармоягузорӣ барои рушди нерӯи инсонӣ ва ояндаи ободи давлат ва Ватан мебошад".

Барои ҳавасманд ва муҳайёи шароти зиндагӣ аз ҷониби Асосгузори сулҳу вахдати миллӣ- Пешвои миллат муҳтарам Эмомали Рахмон гӯфта шуд, ки "аз 1-уми июли соли 2022 музди меҳнати кормандони мақомоти ҳокимият ва идоракуни давлатӣ, муассисаҳои маориф, фарҳанг, варзиш, тандурустӣ, муассисаҳои соҳаҳои ҳифзи иҷтимоӣ ва дигар ташкилоту муассисаҳои ҳифзи иҷтимоӣ ва дигар ташкилоту муассисаҳои буҷетӣ, инчунин, стипендияи донишҷӯён ва дигар намудҳои стипендия 20 фоиз зиёд карда шавад".

Мисолҳои овардашуда бар он аст, имрӯз таваҷҷӯҳи Ҳукумати кишвар ба соҳаҳои маориф аввалиндарача буда, таъомии имконоти лозима мӯҳайё карда шудааст. Танҳо дар ин самт лозим аст, ки сатҳу сифати таълим ҳам дар муассисаҳои таҳсилоти миёна ва ҳам муассисаҳои таҳсилоти олий беҳтар карда шавад. Ҳамчунин, баланд бардоштани сатҳи дониши ва қасбияти омӯзгорон дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот айни мудааст.

Боиси қайд аст, ки дар даврони соҳибистикӣолӣ муҳтарам Пешвои миллат ба

Шамшоди Чамшод, мудири кафедраи умумидонишҷӯҳии забони тоҷикӣ, саромӯзгори кафедраи адабиёти тоҷик ва журналистика

самти қасбомӯзии ҷавонон таваҷҷӯҳи маҳсус зоҳир намуда, дар ин самт як қатор ҳадафҳои судманд амалий карда шуданд. Вале, ҳамоно камбузӣ дар ин самт ҷой доранд. Ҳамин буд, ки масъулини соҳа вазифадор гардиданд, ки "дар панҷ соли оянда як милион нафар шаҳрвандони кишвар бояд соҳибқас гардонида шаванд".

Яке аз масъалаҳои дигар, ки дар ҳамаи сурхонроҳои муҳтарам Пешвои миллат таъқид мейёбад, ин роҳ надодан ба истрофорӣ мебошад. Аз ҷумла, нисбати ҳароҷоти бемавқеи маблаг барои телефонҳои мобилий бояд ҷора андешид. Дар ҳақиқат, имрӯз истрофорӣ дар самти истифодаи телефонҳои мобилий зиёд дидар мешавад. Ҷавонон, ҳатто қӯдакони синни мактабӣ соҳиби телефони мобилии шаҳсӣ ҳастанд, ки ин боиси ташвиш мебошад, зоро дар замони кунуни зарари телефони мобилий барои ҷавонон нисбат ба фоидааш бештар мебошад.

Ба ин тартиб, дар Паёми Пешвои муаззами миллат, муҳтарам Эмомали Рахмон дигар соҳаҳо низ мавриди баррасӣ қарор рифтанд, ки омузиши онҳо мебояд дар алоҳидагӣ сурат гирад.

Дар маҷмӯӣ, моро мебояд, ки таъқидҳои ҳамешагии Асосгузори сулҳу вахдати миллӣ-Пешвои миллат, муҳтарам Эмомали Рахмонро сармашӯҳи кори ҳуд карда, қӯшиш намоем, ки дар татбиқи сиёсати пешгирифдай давлату ҳукумати хеш саҳим бошем. Бояд дарк намоем, ки на танҳо Паём, балки тамоми таъқидҳои муҳтарам Пешвои миллат ҳамчун ҳӯҷҷати тадқирсоз ва ояндасози миллат буда, барои зиндагии шистари ҳалиқ ва рушду тақомули кишваронамони ҳаққи асосӣ дорад.

Дар ин раванд, ман фикр мекунам, ки вазифаи омӯзгори имрӯза, пеш аз ҳама, баланд бардоштани савияи дониши ҳонандагону донишҷӯён, вусъат баҳшиданӣ қобилияти фикрронӣ ва ҷаҳонбинии онҳо, инчунин бедор намудани ҳувияти миллат дар онҳо мебошад.

АҚСҲОИ ГҮЁ

ЭМОМАЛИЙ
РАХМОН

“**бунёди миллат аз маориф мебошад!**
бе маориф ягон соҳа рушд намекунад!
Шумо сиёсати маро медонед!

МУАССИС:

ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ КӯПОБ
БА НОМИ АБЎАБДУЛЛОҲИ
РӯДАҚӢ

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:

МИРАЛИЗОДА АБДУСАЛОМ,
доктори илмҳои педагогӣ, профессор,
ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ

ИБОДОВ МАҲМАДУЛЛО,
доктори илмҳои фалсафа, профессор

ХОЛИҚЗОДА АЙНИДДИН,
номзади илмҳои филологӣ, дотсент

ХУДОЙДОДОВА ШАРОФАТ,
номзади илмҳои филологӣ, дотсент

ГУЛОМОВ ИСЛОМ,
доктори илмҳои педагогӣ, профессор

АБДУЛЛОЕВ МАҲМУД,
доктори илмҳои таърих, профессор

МИРЗОЕВ САЛИМ,
доктори илмҳои педагогӣ, профессор

ИЗЗАТУЛЛОЕВ КУГАН,
номзади илмҳои педагогӣ, дотсент

ЗАФАР МИРЗОЁН,
ховаршинос, профессори фахрии
донишгоҳ

РАФИЕВ САФАРХОН,
номзади илмҳои педагогӣ, дотсент

НАЗАРОВ ҲОТАМ,
номзади илмҳои педагогӣ, дотсент

АБДУСАМАДЗОДА ЭРАЧ,
номзади илмҳои филологӣ,
дотсент

САРМУҲАРРИР:
ЧАҲОНГИР РУСТАМШО,
номзади илмҳои филологӣ, дотсент

Андеша ва ақидаҳои нашршудаи шахсии муаллифон дар мақолоту гузоришиҳо ақида расмии ҳайати эҷодии рӯзнома маҳсуб намешавад. Дурустии асноду далели мақолаҳо ба уҳдаи муаллифон аст.

Рӯзнома дар ЧДДМ
“Мега-принт” ба табъ расидааст.
Адади нашр 6000

Нашрия дар Вазорати
фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон №030/
Р3-97, 30.08.2017 аз нав ба қайд
гирифта шудааст.

Маводҳо бо забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ нашр мешаванд.
Рӯзнома тариқи обуна дастрас мегардад.

НИШОНӢ:
735360. ш.Кӯлоб, кӯчаи С. Сафаров 16
E-mail: anvor.donish@kgu.tj
Телефон: корӣ: (83322) 3- 31- 15,
мобилий: 985-76-77-12; 981-00-02-19

